

ÉLETTÜNK

XII. évfolyam 2. szám (12. Jahrg. Nr. 2)

Az európai magyar katolikusok lapja

1980 február

P. SZENTIVÁNYI DEZSÓ S. J. (OSLO):

Egy szenttel találkoztunk

– Teréz Anya Oslóban –

Ritkán fogadták olyan nagy megértéssel és megnyugvással a Nöbel Békédíj odaítélését, mint legutóbb 1979-ben. A Norvég parlament választása – mint ismeretes – Teréz Anyára, ahogy a norvégok írják: Moder Theresa-ra, a katolikus apácára esett, aki évtizedek óta dolgozik Indiában, Calcutta legnyomorultabb szegényei között. Moder Theresa a békedíj átvételére eljött Oslóba, ahol kívánsága szerint nem szállodában lakott, hanem a Szent József-nővérek szerzetes házában, akiknek kórházuk és iskolájuk van Oslóban, és akik Teréz Anyát meghívták magukhoz.

A legnagyobb norvég újság, az „Aftenposten” már előre, egészszoldalal, képekkel illusztrált cikkeket közölt róla. A december 7-i számában „Moder Theresa – fény a nyomor telepen” címmel megjelent cikkében a többi közt ezeket olvashatjuk: Moder Theresa okos szemmel éveken keresztül látták az emberi nyomorúságot közvetlen közelből. Ez a csodálatos kis nő, semmilyen áldozatot nem sajnálva, éveken keresztül életét a legszegényebeknek szentelte. Áldozatkész nővéreivel együtt járta Calcutta utcáit, nyomor telepeit és kórházakat, gyermekotthonokat, öregotthonokat alapított s otthonokat a haldoklók részére. Ezért lekesednek érte milliók, ezért borulnak le előtte az utcákon fiatalok és öregek, férfiak és nők és csókolják lábait. Ezért tiszteli és csodálja mindenki, aki csak találkozik vele.

Most először jön Oslóba, hogy a békedíjat átvegye, nem azért, mert leszerelési konferenciákat kezdeményezett, vagy egyezményeket hozott létre a nagyhatalmak között háborús veszélyben, hanem a csendes munkáért, amit a nyomorgó egyesekért végzett, amit a családokért végzett, amelyek széthullóban voltak betegség és nyomor miatt. Mert „A világ-békének a családban kell kezdődnie”, mondja Moder Theresa. – Nagyon hálás Norvégiának és a Nöbel-bizottságnak, mert megértették, hogy a munka a család érdekében nem más, mint a munka a békéért. És ezt is M. Theresa mondta: „Aki az ajtaját mások előtt becsukja, háborút készít elő. Sokan becsukják ajtajukat mások előtt, mert félnek tőlük, mert nem ismerik egymást. Nekünk ezért meg kell ismernünk és meg kell szeretnünk egymást”.

Egyszerűbben alig lehet élni, mint M.

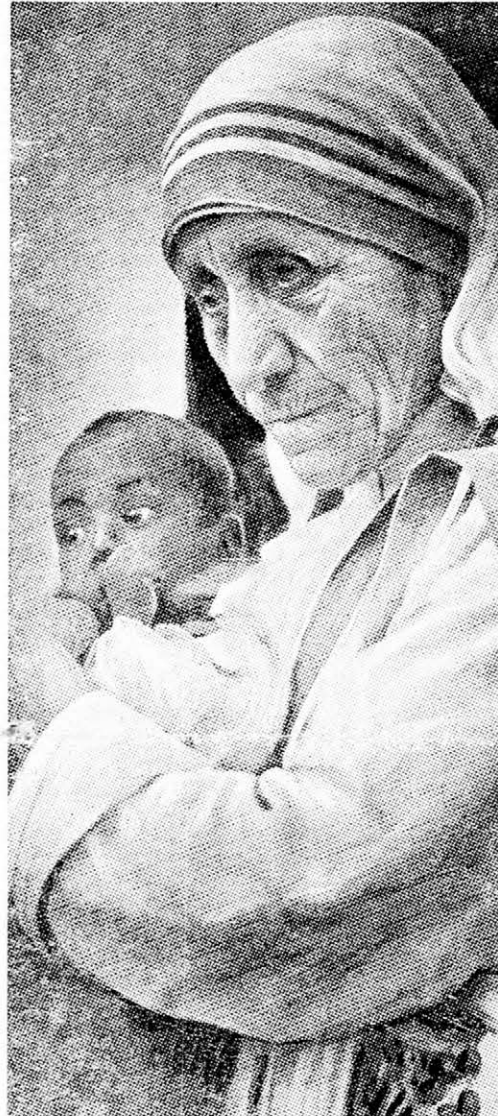
Theresa él. Oslóba harisnya nélkül, a munkaruhájában jött. Indiában semmi támogatást nem kap a hatóságoktól, egészen az emberek szeretet-adományai-ból él. „Isten segít nekünk” – mondja, aztán így folytatja: „Éppen most jobb lakás-lehetőségeket akartunk szerezni 53-ezer lepra-betegnek Indiában és Afrikában Nagyszerűen jött segítségünkre a Nöbel-békédíj”. Önmaga számára semmit sem kér. Spártai egyszerűséggel berendezett kis kamrában dolgozik és alszik... Csodálattal és tisztelettel várjuk vendégül ezt a csodálatos asszonyt” – fejezi be cikkét a norvég újság.

Azt is közölték az újságok, hogy Moder Theresa kérésére a szokásos díszbéd elmaradt és a 30-ezer norvég koronát, amibe került volna, Calcutta szegényeinek juttatják. Ebből az összegből 400 szegénynek egy éven keresztül mindennap ebédet tudnak adni.

Amikor december 8-án Moder Theresa Oslóba érkezett, az „Aftenposten” gyönyörű vezércikkkel köszöntötte: „Mi, akik itt Norvégiában bőségben dúskálunk, csodálattal és mély tisztelettel fogadjuk ezt a kistermetű, de nagyszívű asszonyt, aki olthatatlan tüzzel ég felebarátai iránt. Benne olyan emberrel fogunk találkozni, aki a keresztény tanítást komolyabban veszi, mint a legtöbb ember és aki a jószág, az önfeláldozás és szeretet útjáról egy lépéssel sem tért le. Nem irodából szervezi segélyakcióit... Meztláb, fehér szerzetesi ruhájában maga megy azokhoz, akiknek legjobban van szükségük rá. Azt kérte tőlünk, hogy minden fölösleges kiadást kerüljünk el a békedíj kiosztásánál azok javára, akiknek erre a pénzre jobban van szükségük. Norvégia teljesíti ezt a kívánságot, de a legtöbben közülünk szívükben a szeretet fényét fogják meggyújtani tiszteletből Moder Theresa iránt... Ez nem kerül sokba...”

Vasárnap, dec. 9-én este ökuménikus istentisztelet volt az evangélikus dómban, ahol minden felekezet képviselője imát mondott. Moder Theresa is. Az istentisztelet után az ifjúság fátylas menetben kísért a házhoz, ahol a meghívott vendégek részére fogadás volt. Moder Theresa a menet élén ment az autóban, amelyet Gran, oslói kat. püspök vezetett. Az autóban ült még Schwenzer püspök Trondheimből és a Skopje-i horvát érsek, aki Rómából kísért Teréz Anyát Oslóba. A fogadáson kávézásnál M. Theresa kedvesen elbeszélgetett mindenkivel; sikerült nekem is néhány szót váltani vele és gratulálni neki. Megszorította kezemet és azt mondta: „Imádkozzék értem!”

December 10-én volt a békedíj-átadás az egyetem aulájában a király, a parlament, a diplomáciai kar és meghívott vendégek jelenlétében. M. Theresa rövid angol beszédben köszönte meg a ki-

tüntetést, amelyben kitért a magzatelhajtás kérdésére is: „Több millió gyermeket ölnek meg manapság még születésük előtt, mert a szülők nem akarják őket elfogadni. Megtagadják tőlük az életet, amit Istentől kaptak. A magzatelhajtás háború a kis gyermek élete ellen. Imádkozzunk, hogy legyen bátorságunk a meg-nemszületett gyermeket elfogadni”.

Moder Theresa szabadon beszélt, kézirat nélkül. Beszéde elején kérte a közönséget, hogy imádkozzák el közösen Assisi Szent Ferenc imáját a békéért, amelynek angol-nyelvű szövegét kiosztották a jelenlevőknek. Az ima így kezdődik: „Uram, tégy engem a Te békéd közvetítőjévé, hogy szeretetet vigyek oda, ahol gyűlölet uralkodik; hogy megbocsájtást vigyek oda, ahol igazságtalanság uralkodik”. Megható volt, ahogy mindannyian együtt imádkoztak: a király, a kormány, a parlament képviselői, a diplomaták és az ünneplő közönség. Az oslói újságok megjegyezték: Először történt, hogy az egész egyetemi aula együtt imádkozott.

Érdekes volt, hogy másnap az újságok visszhangja erre az igazán nem népszerű beszédre, milyen pozitív volt. Ilyen címetek olvashattunk: Alázatos és bátor... Egy egyszerű asszony keresztény hitvallással... A szeretet evangéliuma...

A cikkek kiemelték, hogy a beszéd igazi keresztény hitvallás volt: „Bátor támadás a magzatelhajtás liberális törvénye

ellen. Nehéz volt lenyelni sokaknak a jelenlevők közül. Moder Theresa felfogása teljesen a hagyományos katolikus felfogás. Ő, aki egész életét arra szentelte, hogy nyomor telepeken az emberek életét mentse, nem is tudja megérteni, hogy a világ jóltáplált részében emberi életet csírájában kioltanak, amikor elég élelem és ruházat áll rendelkezésre. Jóllehet felfogása éles ellentétben volt a közönség nagy részének felfogásával – irták a lapok – mégis viharos tapsot kapott. Vonzó egyénisége, meleg szíve, a legnehezebb kérdésekben vallott, egyenes felfogása volt az az élmény, amit a hallgatóság keresett és amit meg akart élni.

Számunkra, akik őt láttuk, hallottuk, beszélhettünk vele, megható élmény volt. – Egy szenttel találkoztunk...!

* * *

Mécs László (1895–1978):

Falusi bál

Jézus Krisztus nem volt a teremben.
A fal-menti falócán asszonyok ültek,
komolyan feketén ültek,
ügyeltek a kosarakra.

A férfiak borozgattak
és beszélgettek az életről.
A fiataliságot mozgatta a cigányzene,
ritmusba hozta, mint szél a tájat,
mikor másképp hajlik a fűz,
másképp a jegenye,
másképp mozog az orgona,
másképp a galagonya,
másképp a zsellér zabja,
másképp a gazdag gabonája,
de mind mozog az élet ütemére.

Vaskos ritmusban tempózott a tánc,
komolyan, mint a kapálás,

keményen, mint a kaszálás,
kopogón, mint a kaptaverés,
ünnepélyesen, mint az üllő-ütés,

csak egy kicsit csuhajosabban,
csak egy kicsit csintalanabban,
csak egy kicsit cicomásabban,

csak egy kicsit mosolygósabban,
vaskos ritmusban tempózott a tánc.
Ekkor belépett az idegen leány.

A haja sárga volt, mint a kén,
szeme fekete, mint a szén.

Dereka vad volt és vékony,
mint a párdúcé.

Ruhája tüzelt,
mint a vérbemártott lángok.

Lába könnyű volt, mint a vágyak lába.

A teste, csontja táncból,
szerelemből épült.

Táncolt és tombolt, kézből-kézbe lendült.

Vörös labdát dobott a legények közé,
ezer kéz kapkodta a tüzes golyót,
aki hozzányúlt, kigyúlt a szíve,

a labda ugrott, kézből-kézbe perdült,
a vályogvető cigány megbolondult,
a férfiak asztalát súrolta

s a férfiak otthagyták mind a bort,
előkerült a fokos és a bicska,
vértócsák csillogtak a táncoló lábak alatt,

az idegen leány eltűnt a zürzavarban,
az asszonyokból jajgatott a botrány,
azt mondták,

hogy ez volt a nőstény ördög
s hogy Jézus Krisztus

nem volt a teremben.

A BURG KASTL-I ISKOLÁBAN a fiúinternátusnál sürgősen szükség van egy-két fiatalabb prefektusra. Pedagógiai előképzettséggel rendelkezők (tanító is megfelel) sürgősen jelentkezzenek az Iskola-bizottságnál. Franz Madl, Stud. Dir., Schrämelstr. 89, 8000 München 60. Telefon (089) 88 02 02.

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A Küng-féle affér

Amikor utolsó cikkemet írtam s egyes teológusoknak az Egyház hitétől való eltérését jeleztem, még nem tudtam, hogy a Szentszék Künggel kapcsolatban rövidesen intézkedni fog. Tekintve, hogy ez az intézkedés mindenütt heves vitát, sőt tiltakozást váltott ki, olvasóinkat az ügyre vonatkozóan tájékoztatni szeretném.

A Hit kongregációja 1979 dec. 15-én kelt döntésében Küngtől, a tübingeni egyetem teológiai karának professzorától megvonta az Egyház megbízatásából történő hittanítás engedélyét. Két részt különböztethetünk meg ebben az okmányban. A Hit kongregációja először is választja az Egyház tanítóhivatalának a feladatát, azután Küngtől, hitbéli tévedései miatt, a tanítási engedélyt megvonja.

Az Egyház tanítóhivatalának a feladata

A Hit kongregációja az első és a második vatikáni zsinatra hivatkozva, rámutat arra, hogy az Egyháznak szent kötelessége a Krisztustól nyert tanítást — amely a szentírásban és a szenthagyományban lelhető fel —, híven és érintetlenül megőrizni. „Kizárólag az Egyház eleven tanítóhivatalára van bízva az a feladat, hogy hitelesen magyarázza Isten írott vagy áthagyományozott igéjét” — olvassuk a 2. vatikáni zsinat „Dei Verbum” kezdetű dogmatikai konstitúciójának a 10. pontjában. Az Egyház tanítóhivatalát, amint tudjuk, a püspökökön élükön a pápával képezik. A Tanítóhivatal igénybeveszi a teológusok szolgálatát is, sőt őket is megbízza a hit elmélyítésének, magyarázatának, védelmének a munkájával. Ennek a feltétele természetesen az, hogy a teológus tanításában az Egyház hitét és nem saját hitbéli felfogásait képviseli. Ha az Egyház úgy találja, hogy egy teológus tényleges tévedést tanít, akkor a hívek érdeke megkívánja, hogy a Tanítóhivatal ezt világosan megállapítsa és az illetőtől a tanítási engedélyt megvonja.

Jegyezzük meg azt is, hogy a Hit kongregációja a pápának, aki a hit egységének és tisztaságának a legfőbb őre, csak egy szerve, és a kongregáció a pápa kifejezett jóváhagyásával hozza döntéseit.

Tüzetes kivizsgálás alapján a Hit kongregációja arra a meggyőződésre jutott, hogy Küng professzor ismételt figyelmeztetés ellenére olyan tételeket hirdet, a-

„Az Egyház nélkül nem megy”

Az idei tavaszon a svájci polgároknak népszavazással kell döntenie, hogy elfogadják-e az alkotmányban egy új (51-ik) paragrafus becikkelyezését, mely szerint az Állam és az Egyház teljesen elválik egymástól. A következménye volna, hogy a kantonok elvesztik a jogot egyházi adót kivetni, megszűnnének az államilag elismert egyházközösségek, a nyilvános iskolákban megszűnne a kötelező hitoktatás stb.

A Szövetség az Alkotmányváltoztatással kapcsolatban informatív kérdéseket intézett az egyes kantonokhoz. A Szövetségi Tanács a kantonok véleményét ebben az egy mondatban foglalja össze: „Azok az alapértékek, amelyeket az egyházak a Szentírás szelleméből merítenek, az Állam számára nélkülözhetetlenek, mert az állam rá van utalva arra, hogy polgárainak a jóról és a gonoszról egybehangzó elképzelésük legyen és aszerint éljenek”.

melyek összegegyeztetetnek az Egyház tanával. A szentszéki okmány csak két tanbéli eltérést emel ki: Küng nem fogadja el a csalhatatlanságnak a dogmáját, amelyet az első vatikáni zsinat kimondott és a második vatikáni zsinat megerősített, illetve nem úgy értelmezi, mint ahogy azt az Egyház érti. Az Egyház tana szerint a tanítóhivatal döntései kötelező erejűek, sőt egyes esetekben tévedhetetlenül le is rögzítik a hittételeket, az ú. n. dogmákat. Küng szerint a dogmák nem fejeznek ki véglegesen megállapított és vissza-nem-vonható igazságot és ennek következtében meg is változtathatók. De az Egyház esetleges tévedések el'énére is „az igazságban marad”, és Küng szerint ebben állna a krisztusigérte csalhatatlansága. Küng nem akarja elfogadni azt sem, hogy egyedül a püspökök és a pápából álló egyházi tanítói hivatal van hivatva a kinyilatkoztatott hitet hitelesen megállapítani és magyarázni, és ezért nem fogadja el a tanítóhivatal döntéseit sem, legfeljebb mint egyenrangú partner hajlandó vele vitába szállni. Egy másik tévedésére is utal a pápai okmány. Az Egyház hite szerint, amely a második vatikáni zsinaton is megerősítést nyert, a szolgálati papság lényegesen különbözik a híveknek egyetemes papságától és csak a felszentelt pap mutathatja be a szentmiseáldozatot. Küng ezzel szemben azt tanítja, hogy a felszentelt pap hiányában a laikus hívek is mondhatnak érvényes misét.

A Hit kongregációjának a kommentárja

A Hit kongregációja említett hivatalos döntéséhez egy ugyancsak 1979 dec. 15-én kelt magyarázó iratot is csatolt. Ebből az iratból kiviláglik, hogy a Hit kongregációja már 1973 jún. 23-án részletesen ismertette Küngnek az Egyház csalhatatlanságára és a papi hatalomra vonatkozó téves tanítását, amely „Die Kirche” (Herder, 1967) és „Unfehlbar? Eine Anfrage” (Benziger, 1970) című könyveiben található. — 1975 febr. 15-én a kongregáció hivatalosan megállapította, hogy Küng ismételt figyelmeztetések el'énére nem vonta vissza téves nézeteit Krisztus istenségére vonatkozóan — Jézust csak embernek tekinti, aki számunkra Istent képviseli, mintegy helyettesíti, de nem akarja igaz Istennek nevezni — és Mária szüzességére vonatkozóan is negatív álláspontot foglal el, ahogy ezt „Christ sein” (Piper, 1974) és „Existiert Gott?” (Piper, 1978) című művei bizonyítják. S miután legújabb műveiben, nevezetesen „Kirche gehalten in der Wahrheit” (Benziger, 1979) és A. B. Hassler: „Wie der Papst unfehlbar wurde” (Piper, 1979) című könyvéhez írt előszavában is ragaszkodik régi tévedéséhez, a kongregáció kötelességének tartotta, hogy Küngtől a tanítási engedélyt visszavonja.

A szentszék Küngöt nem közösi tette ki, — tehát továbbra is a katolikus Egyház hívei közé sorolja; nem is függesztette fel a szentségek kiszolgáltatásától, — tehát misézhet; de megvonta tőle az Egyház megbízatásából történő tanítási engedélyt. Küng tanítása tehát, amennyiben akár írásban, akár szóban tovább tanít, nem tekinthető az Egyház tanításának.

A Hit kongregációjának a döntése véglegesnek tekintendő. Küng a tanítási engedélyt csak akkor kaphatná meg újból, ha az Egyház tanát magáévá tenné. Ez viszont alig várható, mert Höffner bíboros szavait idézve, a professzort „példátlan hajthatatlanság és a tanulékonyság ritka hiánya” jellemzik.

Dr. Noszlopi László (Budapest)

Az Isten-eszme eredete

A VALLÁSTÖRTÉNETI ÉS LÉLEKTANI KUTATÁSOK TANULSÁGAI

Mindenestre az is igaz, hogy a monoteizmus soha sem található az ősidőben egészen tisztán, egyedüli vallásos jelenséggént. Így vagy egyedül, vagy pedig a többi magasság-istenek fejként tisztelt „atya”, „legfőbb lény”, „az ég istene” stb., mellett a mélység isteneinek vagy istenének, szellemének, elvének tisztelete is ősrégi, főleg a Föld-Anyának tisztelete. A politeisztikus vallások fejlődése során kezdetben a mélység-istenek voltak túlsúlyban, amelyek aztán fokozatosan adták át a helyet a magasság-isteneknek.

A Legfőbb Lény és a vele kapcsolatos istenek tehát féllábbal a természet-mitológiában állnak: először is, mint a tiszta, nyugodt fény-égnek — akár nap-palinnak, akár éjszakainak — istenei, másodsor pedig, mint a felhős, villámló, mennydörgő, viharos égnek istenei. Még mélyebben kerül azonban a természet-mitológiába a Legfőbb Lény azáltal, hogy kapcsolatba hozzák a mélység princípiumával. Amíg a magasság férfi-karakterű, addig a mélység a nő jellegének felel meg. A germánoknál az Ég istenének a Föld a felesége, akit az eső nemző-magvával termékenyít meg. Ezt az összeköttetést az árja ősidőkből eredőnek kell tartanunk. Bizonyos, hogy a monoteizmus semmi esetre sem fiatalabb, nem későbbi, mint a vele keveredő mélység-mitológia, sem pedig, mint a mágia, és mind a kettőtől független forrásból keletkezett.

Összefoglalólag mondhatjuk, hogy az Isteneszmé vallástörténeti eredete szerint és Goethe szavaival élve: *ős-jelenség* az ember életében és olyan régi, mint maga az ember. Goethe ugyanis beszél *ős-jelenségekről* (Urphänomen). Ilyen például a szeretet, a hit, a remény, a szimbólum és ilyen „*a priori*” — vallástörténeti adatok szerint — az Isten-eszme is.

E ponton meg kell vizsgálnunk a vallásos *a priori* elméletét. Ha ugyanis az istenhit ősi jelenség, akkor nyilván valami autochton forrása van — vélhetően —, amely nem vezethető vissza más egyéb lelki funkciókra. Egyes kutatók mármost oly módon akarják a vallásosság szellemi voltát és irracionális oldalait összhangba hozni, hogy vallásos *a priori*-ról, vagyis vallásos érzelmek által megismerhető, külön vallásos értékről beszélnek, amely negyediknek sorakozik az esztétikai, logikai és ethikai értékek mellé, bizonyossága velünk született, de az utóbbi értékekre vissza nem vezethető. A „vallásos aktus” szerintük épp olyan szellemi és épp úgy a végtelenre-törekvés egy formája, mint a megismerés, művészet vagy erkölcs, kell tehát olyan specifikumának lennie, amely e szellemi területektől megkülönbözteti. Így Tiele — csatlakozva Max Müller-hez — azt fejtegeti, hogy az emberben benne van a végtelenség, még mielőtt ennek tudatára ébredne. Hozzáteszi azonban, hogy a végtelenség igénylésének egy formája az intellektuális, művészi és erkölcsi élet is, ez tehát nem magyarázza meg eléggé a vallást (Tiele: *Einleitung in die Religionswissenschaft*, 1912.). E szerint *Tillich* meghatározása, amely szintén végtelenre-irányulásnak nevezi a vallást, szintén nem kielégítő; és csak valláspórlék, de nem tulajdonképeni vallás lehet „az emberiség vallása” (Comte). valamint *F. A. Lange*, *J. St. Mill*, *Höffding* és *Windelband* „ideálokba vetett hite” is, bár ezeknek kétségtelenül iga-

zuk van abban, hogy a vallásosság egyúttal az esztétikai-logikai-ethikai értékek igénylését is jelenti. Legközelebb van talán *Windelband* a tényálláshoz, amikor a vallásosságot a szép, igaz és jó olyan tudatának határozza meg, amely ezeket az értékeket transzcendens való-sággént éli meg (*Windelband: Das Heilige*. Präludien. IV. kiadás. 1911.).

A vallásos *a priori* hívei — és ide tartoznak az említettek kivül *E. Schäder*, *R. Seeberg*, *E. Troeltsch* és *R. Otto* is — helyesen látnak sok mindent, pl. azt, hogy a vallás szellem-alatti eredetével szemben egy tisztán szellemi eredet is kimutatható. Nem szükséges és nem indokolt azonban az esztétikai, logikai és ethikai értékek mellett egy különös vallásos érték feltételezése, a vallásosság természete enélkül is bebizonyítható. Sőt épp egy külön vallásos *a priori* volna az, ami a vallásosságot minden igazságtartalomtól és erkölcsi értéktől megfosztaná. Ebben az esetben ugyanis a vallás lényegileg nem volna sem igazság, sem erkölcsi jóság, hanem valami, ami ezektől különbözik. A vallásos ember azonban vallásának tanításait igaznak, erkölcsi köteleit pedig ethikailag érvényeseknek tartja. Ebben áll hitének lényege, és ha ezt elveszítjük tőle, akkor hite összeomlott.

Közelebb visz a vallásosság lényegéhez a vallásos tudat elemzése. A vallásos tudat, amint az az egyénben a környezettel való kölcsönhatás révén kifejlődik, azt a meggyőződést jelenti, hogy az ember függ világleletti hatalmaktól és ezért velük szemben tiszteletre és szolgálatra kötelezett. A vallásosság három alapmotívuma: Isten, viszonya az emberhez és az ember viszonya Istenhez, főleg a magatartást tekintve. E motívumok tartalma, alacsonyabb vagy magasabb formák szerint határozható meg a különböző vallások speciális fajtája. A vallásosság tehát lényegileg felfelé, önmagunk fölé tekintés. A vallásosság a végtelenre-törekvés egy módja: *Sinn und Geschmack für's Unendliche* (*Schleiermacher*).

Az ember hitét az határozza meg, amit életében értékesnek ismert meg. Az istenek azok a hatalmak, akik ezeket az értékeket képviselik, és ha a vallásosság alapja a félelem (olyan állítás, amelynek az érvényét nem mondhatjuk általánosnak), akkor ez annak elvesztésétől való félelem, ami — az adott színvonalon — az életnek értelmet ad. Az ég azoknak az értékeknek összessége, amelyeket ismerünk. Azok a magasabb lények, akikben hiszünk, az értékek előharcosai. A vallásos hit tartalma tehát kettős: magasabb lények és magasabb (esztétikai-logikai-ethikai) értékek. E kettősség azonban a vallásosság legfőbb kivirágzásában, az Abszolútumban való hit által összeolvad a szentség fogalmává, az értékek világleletti ősforrásává.

Kérem honfitársaimat s volt munkatársaimat a vasútnál, az akkori Sztalinvárosból, kikkel 1956 nov. 29-én Szt. Péterfa, Güssing, Graz irányában léptük át együtt a határt és „Hétvasutas” jeligére küldtünk haza Grazból üzenetet, közülük már csak **Kucsera János**, **Kittler József**, **Unaticzky János** és **Varga Ferenc** nevére emlékszem, közölik címüket az „Életünk szerkesztőségével”, „Hétvasutas” jeligére. — **Ugyancsak keresem honfitársam, Klicsák István** címét, aki 1963-ban az amerikaiaknál mint Wachmann dolgozott. Született aug. 23-án. Azóta többször láták Stuttgartban.

Közérdekű közlemények

1

A BURG KASTL-I MAGYAR GIMNÁZIUM

Megnyugtatóan közöljük a kedves magyar szülőkkel, a volt Kastl-i diákokkal és mindenkivel, aki a magyar iskola sorsát a szívében viseli, hogy a karácsonyi vakáció után a tanítás rendes időben megkezdődött.

Az illetékes magyar és német tanügyi hatóságok mindent megtesznek azért, hogy a magyar iskolában a tanítás zavartalanul továbbmenjen és az érettségiző osztály befejező vizsgái sikerüljenek.

Ennek érdekében a Bajor Kultuszminisztérium Max Josef Edzberger Oberstudiendirektort kirendelte az iskola vezetésére erre a tanévre Horváth Ferenc, az átmenetileg megbízott magyar igazgató mellé.

Közöljük továbbá a szülőkkel, hogy az Érettségi Bizottság német részről továbbra is a régi maradt, ugyanaz az érettségi biztos és bizottsági tagok, akikkel az iskola tanári kara már régóta a legnagyobb egyetértéssel dolgozik együtt.

Mindnyájunk kötelessége, továbbra is megtenni mindent annak érdekében, hogy ez az iskola azt a hivatását, — amit több mint húsz éve betöltött —, továbbra is híven teljesíthesse.

2

A NÉMETORSZÁGI MAGYAR LELKÉSZEK január 10–11-ig Königsteinben rendkívüli konferenciára jöttek össze, hogy a jelenlegi lelképásztori helyzetet megbeszéljék. Ambrus Szaniszló, frankfurti magyar lelkész, a Németországi Magyar papi szenátus elnöke, ismertette azt a levelet, amit Msgr. Dr. Raimund Amann, a Német Püspöki Konferencia titkára közvetítésével S. E. Hermann Wittler, Osnabrück-i püspök, a Menekültügyi Bizottság elnöke, intézett hozzá. A levél tartalma, hogy a Német Püspöki Konferencia dr. Bácsváry Róbert S. J. németországi magyar főlelkész mandátumát nem hosszabbította meg. Ez a mandátum 1979 december 4-én járt le.

A konferencia az intézkedést tudomásul vette és az Osnabrück-i püspökhöz egy átmeneti megoldási tervet nyújtott be a főlelkész ügyek átmeneti vezetésére, míg új németországi főlelkészt nem neveznek ki.

3

A MÁRIACELLI MINDSZENTY-MÚZEUM

Bizonyos oldalról — nem akarunk foglalkozni vele — újra meg újra zavaró és a tényeknek meg nem felelő közlések jelennek meg, ezért Olvasóink és az összes Mindszenty-tisztelek helyes tájékoztatására közöljük:

1. A múlt nyáron a Múzeum egy-két hétig nem volt nyitva, míg a biztonsági berendezés el nem készült.

2. A késő őszi és téli idényben, amikor a zárandoklatok és egyéni búcsújárások szünetelnek, a Máriacelli-i kincstár, és a Mindszenty-múzeum nincs rendszeresen nyitva. Kivételes esetekben ilyenkor is megtekinthető a P. Superior engedélyével.

3. Az a gyanúsítás, hogy a Múzeum értéktárgyai nincsenek gondos őrizetre és kezelésre bízva, és hogy abból értéktárgyak kallódnának el, nem felel meg a valóságnak. Ellenkezőleg, a Mindszenty-emékmúzeum állandóan gyarapodik.

4. Mindszenty halálának ötödik évfor-

dulójával kapcsolatban a különösen nagyobb anyagi és ideális értéket képező emléktárgyak is közszemlére kerülnek a híres Máriacelli-i kincstárban, külön a Mindszenty-emléktárgyakat tartalmazó vitrinben.

5. A boldogáavatást kérő ívek több nyelven (magyar, német, francia, angol, szláv stb.) állnak rendelkezésre. — Ez az akció kitaró és szívós folyamat kell hogy legyen. Nincs tehát semmi helye kényszernek vagy sürgetésnek. Ezt az ügyet a mi fáradozásunk mellett az Isteni Kegyelem irányítja, és mozdítja elő. Az íveket az „Életünk” szerkesztőségétől lehet kérni, a kitöltött íveket pedig vagy a szerkesztőségbe, vagy Máriacellbe (P. Süsmegh Lóthár OSB, Superiorat, A-8630 Marizell) kérjük beküldeni. Amerikában Dr. Papp Gábor-tól lehet kérni és az ő címére visszaküldeni: 16403 South-Land Ave., Cleveland, Ohio 44111 — aki hozzánk továbbítja.

PÉLDÁNAK: Franciaországi magyar lelkész írja: „Egy francia parasztszöny a kitöltött ívet egy eldugott kis tanyán e szavakkal adta át: 'Én tudom, mit szenvedett Mindszenty bíboros, mert olvastam az életét. Imádkozom is hozzá minden nap'. — Viszont, a francia papság reakciója itt-ott minősíthetetlen (sajnos, ilyenek akadnak magyar oldalon is! Szerk.), úgy hogy külön öröm, amikor egy-egy ív kitöltve, a pap aláírásával jön vissza”.

*

REMÉNY. Valaki, aki sokszor jár haza, a magyar fiatalságról csak negatív véleményt hozott: „Nem érdekli semmi, csak a pénz, a 'kaja', a szórakozás és a 'kocsi...’ — Éreztük, hogy ez a tömegkép, de van ennek az ifjúságnak más arca is. '56 nem múlhatott el nyom nélkül. Itt a bizonyíték: Múlt év tavaszán hangzott el Lakiteleken a fiatal magyar írónemzedék találkozója: „A demokratizmus egy nemzet szellemi, kulturális önfelszabadításával azonos. Persze, csak akkor nyílik lehetőség egy kis nép számára, ha felszabadul más népek nyomása alól, ha sikerül kivívni nemzeti függetlenségét”. — „Azt hiszem, 1948 óta itt a nemzeti tudat, a történelmi tudat, tudatos rideg és kegyetlen szétverése folyik”. — „Magyar vagyok s erről nem akarok többet mondani. Számomra ez a legtermészetesebb állapot”. — „Bekapcsoljuk a televíziót és látjuk, hogy 'Veled vagyunk, Vietnám!' Persze, mi elhiszük, ami ott történik. De ami itt történik mellettünk, azért engedjétek meg, közünk van hozzá, nagyon erős közünk van hozzá”. — Aztán: „Család és gyermekszertetéről beszélni szinte cinizmus számba megy olyan helyzet-

Megjelent:

Megjeleni:

KÜLHONI SZÖVEGTÁR

Szerkeszti Bikich Gábor

Tartalma: Bibó István levélbe foglalt tízéves munkaterve, valamint a levél egyik címzettjének és közreadójának, Szabó Zoltánnak Bibó Istvánról szóló visszaemlékezései. Büky Barna tanulmánya a KGST első három évtizedéről és Magyarország gazdasági kiszolgáltatottságáról. Egy XVI. századi francia diplomata eddig ismeretlen erdélyi és magyarországi útjegyzeiteinek számbavétele (Prágay Dezső), továbbá gazdag válogatás Csokits János és Bikich Gábor 1964 és 1979 között írt, kiadatlan verseiből. — Az évkönyv ára (postaköltséggel) Északamerikában 7,50 dollár, Északamerikán kívül 10,— dollár. Megrendelhető a kiadónál: L. Koncz, 25 Gibbs St., Brookline, MA 02146, USA.

ben, ahol a becsületesen dolgozó fiataloknak még reményük se lehet arra, hogy tíz éven belül akár egy szobát is magukénak mondhassanak”. Aztán: „Magyar szakos tanár lehet nálunk valaki úgy, hogy az egyetemen egyetlen szót sem hall az ország határain túli magyar irodalomról, kultúráról. Micsoda feleőtlen öncsonkítás!” — „Nem ismerünk többé tabukat, olyan kérdéseket, amelyekről ne szólnánk őszintén az igazságnak megfelelően”.

Ezt otthon ma magyar fiatalok mondják. — Ez az ifjúság, ha sokszor fáradtnak és rezignálnak is tűnik, mint Haraszi Miklós mondta Firenzében, de a nemesebbe, érzi amit egyik fiatal jelentett ki íróársai előtt otthon az új évtized küszöbén: „Ez az évtized az, amely alkalmas arra, hogy együtt valljuk be a múltat és a jelent. Szorít az idő: még egy önámításra nincs lehetőségünk”.

A szerencse változásán

Tanult elme nem indul,

Ide s oda rándulásin

Nem sértődik, nem mozdul.

Csak úgy nézi csúf játékát,

Mint a forgó karikát,

Csak úgy nézi csúf játékát,

Mint a forgó karikát.

(Faludi Ferenc Szerencse)

4

OLVASÓINK figyelmeztetnek, hogy az idén, május 6-án lesz Mindszenty halálának és május 15-én temetésének öt-éves évfordulója. — Nem feledkeztünk meg róla! Nagyobb Máriacelli-i megmozdulásra azért nem készülünk, mert szeptember 6–14-ig terveztük a nagy magyar római zárandoklatot, ahol erről az évfordulóról — végre Rómában is — megemlékeztünk volna. A németországi magyar lelkészek január 10-én Königsteinben úgy határoztak, hogy a zárandoklatot meg kell tartani. A zárandoklat végleges, pontos dátumát, programját, rendezését az összes magyar főlelkészek februári, Párizsban tartandó értekezlete alapítja meg.

5

ÚJABB VALLÁSÜLDÖZÉS A SZOVJETUNIÓBAN

Levko Kukjanenko 1961-ben, — mert a szovjet alkotmányra hivatkozva síkraszállt Ukrajna függetlenségéért — már két hónapig ült a „halálcellában”, mikor a halálbüntetést 15 évi szigorított kényszermunkára változtatták. Miután büntetésideje lejárt, egyévi szabadság után mint visszaesőt, ugyanis most a Helsinki Chartára hivatkozva legalább Ukrajna vallás-szabadságát követelte, — ezért 1978-ban újra lefoglák, tízévi újabb kényszermunkára plusz ötévi szabadságvesztésre ítélték. Szoszovkában (Mordvin SSR) most ólomüveget csiszol, amit amúgyis megrendült egészségi állapotában nem fog sokáig bírni. (Christ. Solidarity International.)

Vendéglőm: „Sternen”, Forchstr. 182, Hinteregg; Zürich központjától kb. 12 km-re, autón vagy helyiérdekű vonattal (Forchbahn) 10–15 percre, magyar vendégszeretettel várja minden honfitársamat. Sokéves vendéglátói gyakorlat, magyar ételek és a nemzetközi konyha legjobb fogásai! Polgári árak! Családi vacsorák, rendezvények (25- és egy 150 fős különterem) lebonyolítását szakértelemmel vállalom. Nyitva 8–24 óráig, vasárnap 18.30-ig. Hétfőn szünnap. JOBBÁGY ATTILA és felesége MARIKA. — Telefon 01 / 984 01 03.

Megszakított kapcsolatok

Karácsony előtt hozták a lapok: Heinrich Böll feleségével együtt kilépett az egyházból. Neve, írásai, regényei sokszor nagyon is egyoldalú állásfoglalásai ismertek a németnyelvű irodalmi berkekben, sőt odahaza is.

A hívő közösség legtöbb tagja nem csodálkozik Böll elhatározásán, sőt következetes és már régóta esedékes lépésnek tartja. Ha meggondoljuk, hogy az elmúlt évtizedekben mily maró kritikát gyakorolt Böll az egyház egyes képviselőivel és intézményeivel szemben, meg kell állapítanunk, hogy kapcsolata egyházzal már hosszú évek óta nem volt zavartalan. Most azután végleg megszakadt. Statisztikailag nézve a Böll házaspár kilépése ugyanannyit jelent, mint más, névtelen házaspáré: két személlyel kevesebb. De Böll szakításának egyházzal ezen felül is van még egy egészen különös jelentősége.

Böllben egy olyan ember adta fel a küdelmet, akinek személye és munkája gyújtópontja volt a háborút követő és a jóléti évek alatt mindig újra felviharzó vitáknak, melyek az egyház és a művészet, az egyház és az értelmiségiek, az egyház és a társadalom viszonyának problémái körül lángoltak fel. Böll ezzel kapcsolatban elég vitatémáról gondoskodott írásaiban; nyugtalanságot keltett, vádat emelt az egyház ellen — és sok esetben kétségen kívül hamis tanúságot is tett róla. A püspökök, valamint az egyházban illetékes grémiumok és csoportok rágalmatokat emlegettek, visszautasították a nóbeldíjas író tollából származó becsméréseket — s amikor mindez hiábavalónak bizonyult, nem vették már komolyan azt, amit írt és amit világgá kiáltott. De mit is tehettek volna mást?

Hogy mennyire volt igaza és mennyire nem Böllnek az egyházzal szemben alkalmazott sokszor túlzó kritikájában, ennek megállapítása most nem tartozik ide. De az egyházból való kilépése gondolkodóba kellene ejtse az illetékeseket, hogyan is áll, milyen viszonyban van az egyház a művészekkel, az írókkal, a színpadi és egyéb szerzőkkel? Nagyon sok negatívum, sőt egyenesen romboló irányzat van a mai irodalomban. Az egyház nem boldogul az írókkal. Nincs hozzájuk helyes kapcsolata. Egyrészt, mert az írók a józan mértéket meghaladó módon kritizálják az egyházi személyeket és intézményeket, másrészt, mert az egyházi személyek sokszor józan mértéken felüli érzékenységgel reagálnak erre.

Az effajta érzékenységnek azonban semmi helye nincs. Az írók nemcsak írnak, de hatnak is írásaikkal a társadalomra, mert megfogalmazzzák mindazt a vágyat és kívánságot, tehetetlenséget és rosszérzést, amely kimondatlanul, tudat alatt benne él az emberekben, s máshol nem jöhetett napvilágra. De mert az egyháznak az a hivatása, hogy szögálja az emberi közösséget, az irodalom terén is képviseltetnie kell magát: határozott magatartással, ahol alapvető és lényeges kérdésekről van szó, de ugyanakkor érdeklődéssel és megértéssel vegye tudomásul, ha bírálat éri, mégha bántó és igazságtalan is az. **Megyesi András**

Bogyay Tamás: Szent István király

„STEPHANUS REX“

könyve németül és magyarul kapható az Életünk Szerkesztőségénél.

Ára 26.— DM + Porto

P. BÉKY GELLÉRT SJ:

Otometóge, a vértanúk völgye

Furcsa látványnak voltak tanúi Cuvano városka lakói 1973 május elején. A város legrégebbi családjai, a polgármesterrel az élükön, elhatározták, hogy maguk fogják felvinni a „vértanúk” sírjához az új emlékműkövet — engeszteléseképpen. Az emlékművet a nagaszaki Takagiak csináltatták a Cuvanóban eltemetett keresztény vértanúk emlékére.

Rossz hegyi utacska vezet a vasúttól a sírig. Alig tíz perc az út odáig. Ormóttan faragatlan nagy kőrakás jelzi a sírt. Tetején egy ovális nagy kő áll japán szokás szerint. Arra van rávésve egyszerű kínai karakterekkel, amit tudni kell a vértanúkról, miszerint a 32 nagaszaki keresztényüldözés kései áldozatai. Tulajdonképpen 36-an voltak, de amikor az üldözés elmulatával felkutatták a szétszórt névtelen sírokat, hogy egy helyre gyűjtsék a vértanúk maradványait, csak 32-nek a sírját tudták megtalálni. Az említett új emlékművön már mind a 36-nak a neve rajta van és a kora is. Jórésük meglehetősen fiatal volt.

Cuvanó a nagy japán sziget, Honsú, délnyugati csücskében fekszik a hegyek közé beékelve. A „Három Fenyő Vára”-nak hívták valamikor, mert vára is volt. Lakóinak száma alig 8000, de annál gazdagabb több mint 700 éves történelme. Romantikus, szép fekvését csak régi, patinás kultúrája mülja felül. Nem egy híres embert adott már ez a japán viszonylatban igazán kicsike város az országnak. Volt idő, amikor vallásos központnak számított, még egyeteme is volt.

Úgy látszik, már a 17. század elején voltak keresztények ebben a városban. Hirtelen bukkannak fel egy régi latin levélben és éppoly hirtelen merülnek el valami rejtélyes mérszárlás áldozataiként az ismeretlenség homályába. Se nevüket, se haláluk igazi okát nem ismerjük. Annál több adatunk van azonban a kb 100 évvel ezelőtt Nagaszakiból idehurcolt több mint 150 keresztény szenvedéséről.

A 19. század hatvan-hetvenes éveit sorsdöntő évek a japán történelemben. Egy több mint 200 éves feudális rendőrállamból megszületik az új, modern Japán. Önként vállalt évszázados izolációból lép ki egy nagy nép a világtörténelem porondjára. Természetesen nem ment mindez olyan simán. Külső-belső (gazdasági, politikai, szellemi) nyomás hozta létre ezt a forradalmi változást. Egyet azonban elfelejtettek az Új Japán építői: a lelkiismereti szabadságot. Külföldi sürgetésre, azaz inkább nyomásra, bevették ugyan névleg a vallás- és lelkiismereti szabadságot a programba, de a gyakorlatban ez semmit se változtatott az évszázados kegyetlen tilalmon. A kereszténység éppúgy tilos és törvényellenes vallás maradt, mint régen. Ennek a furcsa logikának esett áldozatul az a több mint 3000, jobbára nagaszaki keresztény, akik a „vallásszabadság” hírére nem voltak képesek tovább titokban rejtegetni hitüknek lángoló tüzét. Régi jóvendölés, a vértanú ősök szent, titokzatos reménye éltette őket: hogy tíz hét nemzedék jön egymásután, s akkor a pápa Páterekeket küld megint Japánba. Vitorájukon Szűz Máriás jellel jönnek, ide Nagaszakiba. A törvény megszűnik: szabadon lehet ezután a hitet megvallani...

A jóvendölés igaznak bizonyult. Az üldözők azonban erről semmit se sejtettek. Ha tudták volna, még éberebben vigyáztak volna. A keresztények váratlan felfedezése őket is készületlenül találta.

Eleinte haboztak, tétováztak, nem tudták mitévők legyenek. A régi rezsim éppúgy bajban volt, mint az új. Voltak, akik szemmet hunytak volna szívesen az egész dolog előtt. Mások a keresztények kivégzését követelték. Legalábbis a fejesekét.

Körülményes volna itt a tömeges letartóztatások hátterét és körülményeit részletezni. Szinte kivétel nélkül szegénységhez szokott parasztok ennek a történetnek a hősei. Éppen ez volt a japán vezetőség szemében a botránykő: hogy merészel a paraszt más vallást követni, mint amit a kormány megenged vagy előír neki? Mikor pedig a nemzetközi közvélemény fölháborodva tesz szemrehányást a kormánynak a keresztényekkel való barbár bánásmód miatt, szintén azon csodálkoztak a nagyurak, miért ütnek a külföldi diplomaták akkora lármát egy pár ezer „paraszt” miatt?

Mikor a 17. század elején a nagy véres üldözés kitört, a misszionáriusok magukat a híveket készítették elő arra, hogy pap nélkül, szentségek nélkül, templom nélkül is meg tudják majd őrizni hitüket. Ez a magyarázata annak a meglepő ténynek, hogy 250 éves szisztematikus üldözés után is még több ezer keresztény élt Nagaszakiban és környékén. S nemcsak léteztek, hanem a leglényegesebb pontokban helyes és biztos ismereteik voltak a kereszténységről.

Maguk a japán vezetők nem voltak egyek a „keresztény problémát” illetően. Voltak, akik úgy vélték megoldani a nehézkérdést, hogy egyszerűen kivégzik a vezetőket. Akkor aztán a többi hamar meghódol. A mérsékelt irány azonban úgy okoskodott, hogy tekintve, hogy tudatlan, megtévedt parasztokról van szó, türelemmel, vagy ha nem használ, kellő szigorral meg kell nevelni őket. Ez gyakorlatilag annyit jelentene, hogy szétszórják őket Japán különböző vidékeire és „agymosással”, indoktrinációval térítik vissza őket atyáik (a rezsim) hivatalos hitére.

1868. július 20-án 114 családfőt és buzgó keresztényt hurcoltak el Nagaszakiból, hogy a főttebbi tervet megvalósítsák. Ezek közül 28 Cuvanóba került. Eleinte hónapokon át emberségesen bántak velük. Aránylag jó sorsuk volt, élelmet kaptak eleget, csak épp hogy nem voltak szabadok. Majd hirtelen elkezdődött az indoktrináció, az agymosás (prédikációk, rábeszélés, ígéretek). Mikor ez nem járt eredménnyel, el kezdték őket éheztetni; elvették tőlük a meleg takarókat, szűk helyre zárták őket s mikor ennek se volt foganatja, kínzásokhoz folyamodtak.

Közben megbukott a régi rendőrállam. Az új rezsim minden erejével az új Japán építésén dolgozott és kereste a külfölddel való kapcsolatok kiépítését, mert e nélkül nem látták tervüket (egy gazdaságilag, politikai'ag és kulturális szempontból erős, modern Japán) kivihetőnek. Csak valláspolitikájukat nem voltak hajlandók semmi módon változtatni. Hiába tiltakozott a külföld az emberi jogok nevében, hogy lelkiismeret- és vallásszabadság nélkül ne tartson Japán igényt a haladó, fölvilágosult ország címére. Nem engedtek. Ellenkezőleg: még radikálisabban fogtak hozzá a „keresztény kérdés” mielőbbi fölgöngyölítéséhez. 1870. januárjában, a hivatalos „vallásszabadság” ellenére 3.400 keresztényt gyűjtöttek össze és szétszórták őket Nyugat-Japánban.

A keresztényüldözés híre lassan kiszivárgott a világba. Épp akkor (1871. december) járta a hivatalos japán delegáció a világot. Fő feladata a külfölddel való gazdasági, politikai, kulturális kapcsolatok kiépítése volt. Ám a nemzetközi közvéleményt akkor már erősen foglalkoztatta a japán keresztényüldözés kérdése. A japán köldöttséget nem egy országban hűvösen, sőt kimondottan ellenséges érzelmekkel fogadták. Hogy akarja egy olyan ország kultúrnépnek tekinteni magát, amely a legelembb emberi jogokat lábbal tiporja? A japán delegáció vezetője, Ivakura, végül is táviratot küldött a japán kormánynak, hogy azonnal hagyjanak fel a keresztények molesztálásával, különben nem sok remény van küldetésük sikeréhez.

A cuvanói keresztények helyzete egyik napról a másikra megváltozott. Rendes élelmet kaptak, szabadabban mozoghattak, a durva bánásmód abbamaradt. De még belekerült vagy másfél évbe, míg végre hazamehettek Nagaszakiba.

Ekkor már 660 halott volt a számkivételbe küldött 3.404 keresztény között. A cuvanóiak 36 halottat számoltak össze, mikor elhagyták szenvedésük színhelyét.

Hazaérve szinte a semmiből kellett egy új életet kezdeni. Azok, akik még éltek amikor az atombomba elpusztította a nagaszaki keresztény negyedét, Urakamit, azt mondták, hogy olyan kép fogadta őket a cuvanói száműzetés után Nagaszakiban, amilyen képet Urakami festett az atombomba után.

Mégse estek kétségbe. Nemcsak magukat hozták rendbe testvéri összefogással. Még a pogányok is érezték a keresztény szeretet kisúgárzó erejét. Moriyama Macu három más fiatal lánnyal teljesen a felebaráti szeretet szögálatának szentelte magát. Egy járvány idején rengeteget tettek a szenvedő nép segítésére. Ez a kis csoport lett az alapja az első japán kongregációnak, amely mind a mai napig fennáll és áldásos munkát végez a vértanúk unokái istápolásában.

Ez Cuvanó rövid története. A hitvallók és vértanúk városkája ma a turisták felkapott célpontja. Otometóge — a „Szűzhágó” (ez a régi neve annak a helynek, ahová a keresztényeket internálták egy régi, akkor már nem használt zenbuddhista templomban), meg a 36 vértanú is rajta van a turista térképeken. Évente több mint 100 ezer ember keresi fel Otometógét. A keresztények minden évben május elején (harmadikán) zarándokolnak a romantikusan fekvő kis kápolnához. Kicsike vízesés mellett vezet a keskeny hegyi út a volt zentemplom helyére. Az aránylag parányi területen szinte semmi dísz nincs: a már említett csepp kápolna; egy-két egyszerű jelzés, magyarázó felírás meg egy kőbe vésett kínai írású jelige: „Sinko no hikari — a hit fényessége”, ez minden. Újabban a vértanúk egy szép domborművet kaptak. Még ez a legértékesebb darab Otometógéban. A japánok azonban még ennél is jobban szeretik a cseresznyefákat. Azzal van beültetve a szenvedés kertje. A japán cseresznye arról is híres többek közt, hogy nem ismer hervadást: nyílás közben, teljes pompájában szórja szét a tavaszi szél a selymesfehér, rózsaszín szirmokat. Akárcsak a vértanúkat példáznánk vele: tántoríthatatlan, meg nem ingó hitüket egész a halálig megtartották: teljes pompájukban jött el értük az Úr.

A cuvanói kis templomnak, lent a városka közepén, magyar papja van. Mi csak Kópénak hívjuk, Horváth Sándor a neve. Mindig ragyog az arca, mindig mosolyog, nevet. Kedves, humoros modorával hamar beférkőzik az emberek szívébe. Ő ka'auzolja most nap mint nap a sok látogatót, pogányt és keresztényt a vértanúk völgyében.

A cuvanói vértanúk csak egy kis töredékét alkotják annak a 660 névtelen halottnak, akik észrevétlenül hullottak el a hit, remény és szeretet csatájában a hosszú üldözés utolsó vihara alatt. De lsten, akinél még hajunk szálai is megvannak számlálva, s aki még a verebeket is számon tartja: biztos aranybetűkkel írta be mindnyájuk nevét az Élet Könyvébe. S onnan se feledés, se propaganda, se semmiféle üldözés nem képes többé nevüket kitörölni...

Emberrablás a Szovjetunióban magán számlára

Tagadhatatlan, hogy a szovjet hatóságok következetes és kíméletlen vasszigora eddig elszigetelte a hatalmas birodalmat szabad világunk divatos bűncselekményeitől. Bankot, dácsát kirabolni nem is lenne érdemes, mert egyrészt piváltulajdonban nem lehet műkincs és értékes ékszer, a rabolt pénz pedig hamar feltűnne és a tettes semmit sem tudna vele kezdeni. A kábítószer-csempész és -kereskedő kimondottan öngyilkos jelölt lenne, gyorsan lebukna, különben is kinek van pénze efféle „kapitalista” élvezetre? A nőekkel való erőszakoskodás, a kizsárolt szerelem sem oly „úri deliktum” már, mint a háború utáni zavaros években. Az emberrablás pedig — legalább is eddig — pártpolitikai és hatósági monopólium volt, mint a bélyeg- vagy dohányárú kereskedelem, amelyet főleg nyugati országokban gyakoroltak a biztonsági szervek szakemberei.

Az első két emberrablási kísérlet „magán számlára” most vált ismertté. A „Zaria Vosztoka” rövid jelentése szerint a múlt év október elején Georgiában történt az első ilyen eset, amelyet azonban sikerült a hatóságoknak megghiúsítani. Ez állt a lakonikus közlésben.

A második hasonló kísérletre ugyan csak Georgiában került sor, s ennek a részletei is kiderültek. Az említett újság ugyanis — nyilván elrettentési szándékkal — aprólékosan ismertette az esetet. Rövidre fogva a történetet: három huszonéves deli fiatalember elrabolta egy állami áruház managerének 17 éves fiát, bezárták egy fészkerbe s kényszerítették, hogy levelet írjon a „gazdag papának” felszólítván 50 ezer rubel váltságdíj kifizetésére. (Ötvenezer rubel még nyugati gangster-körökben is szép summa, több mint százezer devalvált US-dollár!) A reményteljes „nagy kaland” azonban balul végződött s a díszes társaság hamarosan lebukott. Ügyüket a csakajevi körzeti bíróság tárgyalta és a három kezdő „kidnappert” alaposan „bevarrta”. Az ítélet hangsúlyozza, hogy a Szovjetunió nem tűri ilyen „nyugati állapotok” bevezetését, tehát radikálisan, csírájában elfojtja az efféle kísérleteket. Hogy mennyire komolyan vette ígérését, azt a büntetések bizonyítják: a három tettes 12–15 évig terjedő börtönbüntetést kapott, kombinálva kényszermunkával és a polgári jogok hosszabb időre való elvonásával, amit maradi emberek „száműzetésnek” neveznek még az enyhülés idején is. Aki mindezt túléli, annak alighanem örökre e'megy a kedve hasonló bűncselekményektől.

HORY LÁSZLÓ:

Utolsó olimpiai készülődések Moszkvában

— A PÁRTÉRDEK ÉS IDEOLÓGIA FONTOSABB MINT A SPORT —

Az elmúlt 44 évben — Hitler berlini sportparádéja óta — még sosem voltak az Olimpiai játékok oly mértékben politikailag színezettek, mint a moszkvai versenyek. Első ízben kerül sor egy kommunista országban erre a legnagyobb nemzetközi erőpróbára. A nemzetközi közvéleménynek első ízben lesz alkalma ilyen méretekben és közvetlen tapasztalat útján megismerni a szovjet „Way of life“-t. A rendezők tudatában is vannak ennek. Kabanov, a Központi Szakszervezeti Tanács „Olimpiad-80“ Előkészítő Bizottságának központi titkára így juttatta ezt kifejezésre: „... Nemcsak az olimpiai botátadásáról van itt szó! ... Az olimpiai mozgalom nemes ideáljai teljesen összhangban vannak a kommunista pártnak kül- és belpolitikájával“.

Novikov, a Minisztertanács helyettes elnöke és az olimpiai Szervező Bizottság vezetője, legutóbb ezt mondta többek között: „A béke, az egyenlőség, a testvériség és a nemzetközi együttműködés konceptusai elválaszthatatlanok a szovjet társadalom életétől és a Szovjetunió alkotmányában vannak rögzítve“. Egy visszamenetlően alkalom kínálkozik, a szovjet szociális és gazdasági rendszer előnyeit a külvilágnak bemutatni. Most nem elegendő minél több arany és ezüst érmet nyerni. A szovjet állam, és társadalmi rend presztízse forog kockán!“

A legtöbb építkezést 1977 tavaszán kezdték el. Közülük már tucatjával elkészültek, vagy éppen ezekben a napokban fejeződnek be. A 99 építmény közül 76 Moszkvában van, a többi Kievdob, Leningrádban, Tallinban és Minszkben. Katonai építő zászlóaljok, sok ezernyi „önkéntes munkás“ a Komszomolból, rengeteg specialista az állami ipari üzemekből szorgoskodott az építkezéseken. Május közepéig át kell adni készen az összes ellátó üzemet és berendezést is.

A főváros külső ábrázatán számos kozmetikai operációt hajtottak végre, hogy a modern „kommunista modell-várossal“ ne valljanak szégyent.

Több mint 10.000 fordítót propagandistának is kiképeznek, hogy a külföldieknek kielégítő válaszokat adhassanak a kényesebb ideológiai és politikai kérdésekre vonatkozólag, amilyenek pld. a kommunista párt döntő szerepe; aszocialista világrend alapvető előnyei; a szovjet demokrácia, mint a demokrácia legfelsőbb formája; a szovjet tábor harca a békéért, demokráciáért és szocialista haladásért.

A rendőrség eleve számolt avval, hogy a külföldi látogatók legfeljebb idejük egyharmadát fogják a sportpályákon tölteni, mert a szovjet életkörülmények és látványok talán még nagyobb mértékben fogják őket érdekelni, mint a versenyek. Természetesen lehetetlen minden kontaktust ellenőrizni, vagy pláne megakadályozni az orosz lakossággal. Amennyire lehetséges, akadályozandók az egyéni kiruccanások és közvetlen személyes összeköttetések. Történelmi helyeket, múzeumokat, koncerteket, színházi előadásokat, a „csorda-turizmus“ keretében kell lehetőleg látogatni.

A sajtó a versenyek alatt állandóan figyelmeztetni fogja a belföldi tömegeket a „szükséges ideológiai éberségre“. A „Zvi ezda“ című irodalmi folyóirat is meg van róla győződve, hogy a turisták áradatában „szovjet ellenségek“ lepik majd el az országot, folszerelve rágalmazó röpcédulákkal és ellenséges iratokkal.

Már 1979 szeptemberében meghirdette Novikov az átfogó propagandakampányt minden feltételeire antikommunista szervezettel és „kapitalista-polgári sajtóorgánium“ el. en. Az Olimpiai Bizottság elnöke, S. P. Pavlov, még tovább megy: „Reakciós erők számos országban meg akarják torpedózni a nyári játékokat“. Ő részletezte is, mily csoportok és társadalmi rétegek tartoznak ide: „Cionisták, fajgyűlölők, mindenféle politikai emigráns-csoportok, közönséges szovjetellenségek és számos konzervatív politikus, akik akciótartást az olimpiai eszmék szétzúzására koncentrálnak“.

Hogy a rendőrségre Moszkvában s a többi főszínhelyen, nehéz napok várnak, nem vonható kétségbe. A rendőrséget önkéntesekkel is megerősítik s ezeket még külön tanfolyamon megfelelően isko. ázzák.

A Televízió és Rádió Állami Bizottság elnöke, Sergej Lapin, azt a reményét fejezte ki, hogy a külföldi tudósítók figyelmüket a sportra és „nem mellékes dolgokra és eseményekre“ fogják korlátozni. „A szovjet polgárok — mondotta — nem óhajtkák, hogy olyan témákról faggassák őket, mint Irán és Kína“.

* * *

Ehhez hozzátehetjük, hogy az afghanisztáni szovjet invázió, az iráni helyzet, a moszkvai olimpiai játékok megtartását is kérdésessé tehetik. (Szerk.)

Mi új van az „Újvilágban“?

— JUHÁSZ LÁSZLÓ: MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN —

Egy-egy új, népszerű történelmi munka értékét elsősorban az határozza meg, hogy mivel gazdagította a szerző az odavonatkozó szakirodalmat. Átolvasva Juhász László új könyvét, a legszigorúbb kritikus is meggyőződhet arról, hogy ez az érdekes és ugyanakkor szakszerű munka nagyon sok újat tartalmaz. A szerző behatóan tanulmányozta a korabeli naplókat, emlékiratokat, levelezéseket és ezekre a közvetlen kútfőkre támaszkodott, ha az irodalomban ellentmondásokra bukkant.

Az amerikai függetlenségi háború hőseinek, Kováts Mihálynak az életéről még sohasem jelent meg ilyen részletes és valóságban ismertetés, mint ebben a könyvben. Piványi Jenő 1925-ben felkutatta Kováts ezredes amerikai pályafutásának nyomait, európai életútja azonban továbbra is ellentmondásos volt. A kutatók abból a bécsi bírósági jegyzőkönyvből merítették adataikat, amelyben Kováts Mihály — hogy mentesüljön a hűtlenség vádjától — igyekezett tisztára mosni magát és nem mindenben ragaszkodott a valósághoz. Innen kerültek az irodalomba a Juhász által leplezett téves életrajzi adatok. Itt jelent meg először George Washingtonnak az az 1777 tavaszán keletkezett levele, amelyben a fővezér Kováts Mihályról szerzett benyomásait közölte egy képviselővel.

A Kossuth emigráció első hullámáról is sok új adatot közöl a könyv. Bizonyítja, hogy Újházi László volt komáromi kormánybiztos nem negatív, hanem nagyon is áldozatkész tagja volt az amerikai magyarságnak, akit Wimmer felsőlövői lelkész vádaskodása alapján, méltatlanul váltottak le a new yorki magyar kolónia éléről. A szerző ugyancsak védelmébe veszi a komáromi

Téli tábor St. Jakob-ban

Kilenc év óta, évről-évre telente is megrendezi találkozóját az európai kerületi parancsnokság. Az idén a résztvevők száma elérte a 192-öt. A cserkészek nemcsak Európa 10 országából jöttek, hanem Argentínából, Braziliából, Kanadából és az Egyesült Államokból. A gyermekeket 80 cserkészszülő kísérte el,

legjobbakkal sioktatói státust biztosítanak.

A késő délutáni és az esti órákban komoly cserkészmunka folyt. Az iskolatáborban dr. Jánosi András vezetésével a gyenge magyar nyelvtudású gyermekeknek tartottak magyarórákat. A 10 éven aluliaknak pedig napközben óvoda mű-

Fáklyás cserkészek köszöntik az Újévet Dél-tiroiban a magyar Himnusz-szal.

akik ugyan nem tartoztak táborunkhoz, de a jó hangulat, a kitűnő síelési lehetőségek a tábor közelében és a nívós előadások a cserkészek szállásától néhány kilométerre elhelyezett öregcserkész táborba csalta őket.

A síelés fontos része volt tábori munkánknek. A síelők felügyeletére és oktatására a tábori vezetőség hat sítanárt hívott meg. Dr. Auer Arnold főiskolai sporttanár vezetésével ők gondoskodtak a kezdők szakszerű irányításáról, a haladók továbbképzéséről. Ugyancsak ők irányították a sívizsgákat, amelyek a

ködött kiscserkészvezetők irányításával. A cserkészeknek és róveroknak Müller György, a Kastl-i magyar gimnázium tanára, népitáncokat tanított. Ezenkívül magyar földrajzi és történelmi ismereteiket gyarapíthatták a résztvevők. Táborunk két énektanára, Schmidt Károly és Zsongor Kálmán népdalokat tanított. A kisebbek részére vicces játékokat rendeztek, a nagyobbak néhány víta- és táncesten vehettek részt. A róverek két-két napi portyán voltak, a táborból három óra járásra levő kunyhóban. Onnan rádiótelefonnal tartották az összeköttetést a tábor vezetőségével és az aggodó szülőikkel.

Az alapos előkészületet és a komoly munkát öt sikeres műsoros est dicsérte, amelyre a szülőket is meghívtuk. A dél-amerikai cserkészek Lomniczy Paulette vezetésével, dinamikus előadóművészekkel ejtették ámulatba a megjelenteket. Az „Erdélyi esten“, amelyet Konthur Mária, dr. Konthur Bertalan és dr. Szotfrid Imre rendeztek, erdélyi népdalokat és erdélyi költők verseit hallhattuk művészi előadásban. A „Doberdó“ irodalmi esten, Nagy Alajos színház- és filmrendező vezetésével, aki az érdeklődőknek a szaválás művészetét adta tovább, néhány cserkészünk a tragikusan végződött első világháborút és következményeit ábrázolta klasszikus művek bemutatásával. Vidámságról színvonalas szilveszteri és farsangi műsorok gondoskodtak. Az utóbbin jelmezbemutatót is rendeztünk. A zökkenőmentes műsorok szervezése programtörzsünknek köszönhető, melyet Szóke Tamás és Tolvaly Ferenc irányítottak.

Búcsúzásakor örömmel állapíthatom meg, hogy St. Jakob ismét kellemes emlékként maradt a résztvevők szívében.

Jó munkát!

T. F.

„a tábori költő“

va nemcsak a sikerekről számol be, de a kudarckokról is, felelevenítve az olyan szomorú életpályákat, mint Kossuth Emíliaé. A szerző a szélhámosokról sem feledkezik meg: a magát bűvésznek kiadó Körmeny Lajos ugyanúgy szerepel könyvében, mint New Orleans kufárlelkű orvosa, Dr. Kisfi.

Juhász a századfordulóig követi az amerikai magyar nyomokat. Könyve terjedelme mindössze 110 oldal, tartalmilag azonban gazdagabb, mint sok szaporító szerző vaskos munkája.

S. M.

HAZAI FIGYELŐ

Újabb áremelések

A január 4-én bevezetett áremelések következtében 4 százalékkal emelkedett a fogyasztói árszínvonal Magyarországon. Az úgynevezett szabadáras termékek árai a jövőben az eddiginél rugalmasabban követik a piaci viszonyokat. Mivel a tavalyi áremelések hatása további 5%-os emelkedést okoz, hazai becslések szerint 1980-ban 9%-kal emelkedik a fogyasztói árszínvonal. Az új árrendszer a jövőben folyamatosan igazodni kíván a világpiaci árváltozásokhoz. Ezt úgy biztosították, hogy a fogyasztási cikkek nagyrészt szabadáras termékeknek nyilvánították. Az élelmiszereknek csak kis része került ebbe a kategóriába. Az áremelések híre nagyarányú vásárlási lázt váltott ki december végén és január első napjaiban. A vevők tömege elárasztotta az áruházakat, különösen a bútortüzeteket. A budapesti rádió riportere erről így számolt be január 5-i adásában: „Ilyen fantasztikus bútortárlási láz valóban esztendő óta nem volt. Elkelt minden valamire való darab, jött még az is, amiről a jó ég sem tudja, hogy ugyan mire való...”

Népszámlálás

Január első felében 44 ezer számlálóbiztos járta végig a városok és falvak házait, hogy megállapítsa a lakosság legfontosabb adatait. Az összeíró listán 20 kérdés szerepelt. A szokásos adatok mellett ezalkalommal az állampolgárok iskolai végzettségére, szakmájára, munkahelyére és címére is kiterjedt a felmérés. A népszámlálás egy eszmei időpontra, 1980 január 1-én nulla órára vonatkozott.

Az 1979-es idegenforgalom mérlege

Az elmúlt évben mintegy 10 millió turista járt Magyarországon. A látogatók túlnyomó többsége (85%) kelet európai államból érkezett, míg a nyugati vendégek száma csak másfél millió volt. A vízumkényszer eltörlése következtében 50%-kal emelkedett a Magyarországra látogató osztrák turisták száma. Ausztriából 900 ezer, Nyugat-Németországból pedig félmillió vendég érkezett az országba. A nyugati turisták 150 millió dollárt költöttek Magyarországon, ami megegyezik a magyar alumíniumipar nyugati exportjának értékével. Feltűnő ugyanakkor, hogy az idegenforgalom kelet európai devizabevétele mindössze 200 millió rubel volt. Amíg tehát egy nyugati vendég átlag 100 dollárral, addig egy szocialista turista csak 23 rubellel gazdagította Magyarországot deviza készletét...

Valódi kisüsti...

A szesz árának felemelése óta a vendéglőkben 16-, a boltokban pedig 13%-kal csökkent az égetett szeszitalok vásárlása. Ugyanakkor 19%-kal emelkedett a borfogyasztás. Ennél is súlyosabb jelenség a tilos pálinkafőzés nagyarányú elterjedése. Amíg 1977 első félévében 9000 liter, addig az elmúlt év azonos időszakában 24.000 liter tilosan főzött pálinkát foglalt le a pénzügyőrség.

Ismét érettségi tárgy lesz a történelem

Ez a hír bizonyára megdöbbentő azok számára, akik nem tudták, hogy Magyarországon — már hosszú évek óta — történelem tudás nélkül is ki lehet lépni a középiskolából az életbe. Az utóbbi időben az egyetemi hallgatók történelmi tudatlansága olyan súlyos méreteket öltött, hogy a lelkiismeretes pedagógusok

sürgetésére az oktatási minisztérium kénytelen volt módosítani az eddigi érettségi rendszert. Eszerint 1981-től a gimnazistáknak magyar irodalomból írásban és szóban, matematikából írásban vagy szóban, történelemből pedig szóban kell érettségizniük. Ezenkívül még két tárgyat kell választaniuk az idegen nyelv, a fizika, a kémia, a biológia és a földrajz közül.

Új kutyabőr

A budapesti rádió szerkesztője felháborodik azon, hogy a szocializmus építésének negyedik évtizedében öskutatás folyik Magyarországon. A riportert nem érte, mi értelme van a nemesi ösök keresésének, mert még ha sikerül is rábukkanni a nemesi oklevélre, előnevüket úgysem használhatják. (Bár a fizetett gyászjelentések szövegében már többször feltűnt a nemesi predikátum.) A kommentátor nem hisz abban, hogy az embereket nem az előnév és a kutyabőr, hanem egyszerűen öseik sorsa, élete, a leszűkített történelmi múlt érdekli. Arra gyanakszik, hogy az érdeklődők „messzeföldön híres iparos, neves orvos, tudós, vagy művész” ösök után kutatnak. Mintha szégyen lenne, hogy valaki büszke ösei sikerére. Majd gúnyosan felteszi a kérdést, hogyan vállalhatja a családját az, aki rájön: nagyapja keretlegény volt, az ükapja pedig Bach-huszárság. Úgy látszik a kommentár írója sem érettségizett történelemből, mert különben tudná, hogy a magyar múltban a keretlegények és a Bach-huszárok a megvetett törpe kisebbséghez tartoztak, túlnyomó többségben olyanok voltak, akiknek helytállására méltán büszkék lehetünk.

Omladoznak Vas-megye hídjai

Tavaly nagy riadalmat okozott Vas megyében előbb a sárvári Rába-híd, majd a körmenyi Csörnök-híd leszakadása. A szakértői vizsgálat megállapította, hogy a megye közúti hídjainak a többsége előregedett. Szükségesnek látszik 15 nagy híd és számos kisebb híd átépítése. Egyszerű fenntartási munkával nem lehet megmenteni a zömében ötven évnél idősebb, elhanyagolt hidakat. Jellemző, hogy egy híd-brigád — nagy beruházással — 1977 nyarán újította fel a sárvári Rába-hídat, amely két évvel később mégis leszakadt.

Új bauxit mezőre bukkantak a Bakonyban

Az elmúlt évi kutatófúrások eredménye több millió tonna bauxit, Dudar-Bakonyszentkirály, illetve Iharkút térségében. Dudar határában ott akadtak a legnagyobb bauxit rétegre, amerre a falu terjeszkedni akart. Szakértők véleménye szerint Iharkút környékén még legalább 6 évig lehet bányászni kiváló minőségű bauxitot. Túl nagy öröme azonban nincs okunk, mert a magyar bauxitból készült timföld egyedüli haszonélvezője a szovjet alumíniumipar.

Veszélyben a Szigetköz

A Bős és Nagymaros között tervezett dunai vízlépcsőrendszer csökkenteni a természeti szépségekben rendkívül gazdag Szigetköz táji értékeit. A talajvízszint tartós süllyedése miatt az öntözéses gazdálkodás bevezetésére lesz szükség, ami viszont a talaj elszikesedéséhez vezethet. Az ártéri erdők jelentős része elpusztul, a halállomány pedig leromlik. Nem túl nagy ár ez évi 3600 Gwó vilamos energiáért, amelynek fele a cseheké lesz?

Hírek a Világegyházból

II. János Pál pápa a holland püspököket január 11-én külön szinódusra hívta össze Rómába. Ilyenre eddig nem volt példa az egyháztörténelemben. Mi készítette erre? — Éppen ezekben a napokban egy olasz újság a hollandiai katolicizmust így jellemezte: „Hollandiában még a katolikusok is protestánsok”.

Az 5,5 millió (40%) katolikusból még 20 évvel ezelőtt 64% gyakorolta a vallását. Azóta ez a szám ijesztő mértékben 26%-ra csökkent. Az utóbbi három évben a hét holland egyházmegyében összesen csak 28 papot szenteltek. 1960-ban még 104-et.

Hollandiában a templomokból lassan eltűnőnek a gyóntatószékek: már csak közös bűnbánatgyakorlat van. 1967-ben az egyházmegyei szemináriumokat maguk a megyéspüspökök oszlatták fel. 1970-ben tartott lelkipásztori konferencia, ahol világiak is nagy számban vettek részt, a papi nőtlenség ellen foglalt állást, de a nők pappászentelése mellett. A holland katekizmus is nagy ellenkezést váltott ki, mert több a katolikus hitrel ellenkező tanítást tartalmaz. (Eucharisztia.)

Nagyon nehéz dolga lesz tehát *II. János Pál pápának* a holland püspöki karral, annál is inkább, mert sokan már a szinódus megkezdése előtt negatív ítéletet meg annak kilátásait, Rómát azzal vádolva, hogy túlságosan „belekormányoz” Hollandia vallási ügyeibe és olyan püspököket nevezett ki (Rotterdam és Róermond), akiket ők nem akartak.

* * *

Külön 40 újságíró utazott Hollandiából a Vatikánba, ahol a zsinat zárt ajtó mögött tanácskozott. Mivel nagyon kevés hír szivárgott ki az újságírókhoz, valóságga megrohmozták Willebrands kardinálist, aki a Pápának nevében írást nyújtott át. Csodálkozásukra, a pápa semmi kifogást nem emelt az ellen, hogy részt vegyenek a zsinaton, ha a püspökök is beleegyeznek. Azóta szent a béke, de kevés a drámai közölnivaló, mert a tanácskozás a papi utánpótlásról, a hitoktatásról, a cölibátusról és a nők ordinációjáról csendes mederben folyik, de olyan keretben, hogy az Egyház mint Közösség az egész Egyház számára is alaposabb megvilágításba kerüljön.

* * *

A katolikus ünnepnapok védelmében. Bajorországban múlt év dec. 18-án a katolikusok indítványt terjesztettek a parlament elé azzal, hogy 14 kötelező ünnepnapot ismerjen el. Az ünnepek között, mint kötelezők szerepeljenek Úrnapja, Mária-mennybemenetele, Minden-szentek ünnepe és a protestáns Bűnbánati nap (Buß- und Bettag) is. A gazdasági élet képviselői azonban óvást emeltek és 13-ra akarták szűkíteni a parancsolt ünnepnapokat, Mindenszenteket szombatra helyezve át.

A vitába beleszóltak az Egyház püspökei is. Érdekes, hogy a többség, így a müncheni egyházmegye is, a 14 ünnep érdekében megtartandó népszavazás ellen foglalt állást. A kérdés eldöntését a Bajor Parlament karácsony utáni időre halasztotta el.

* * *

Végre önértesebb hang magyar egyházi részről is! — Cserháti József, pécsi püspök, a Magyar Püspöki Konferencia titkára, írja a Vigilia decemberi számában: „Ne állítsanak bennünket állandóan gyámság és gyanú alá! Ha azt akarják, hogy miután az Állam és Egyház

közi viszony normalizálódott, ez a kölcsönös megértés mindkét fél számára gyümölcsöző is legyen, a Magyar Államnak az Egyház számára messzemenő szabadságot és biztonságot kell garantálnia”.

A püspök követeli továbbá a vallás számára nagyobb befolyást a társadalompolitikai kérdésekben. Különösképpen pedig a ma annyira létfontosságú erkölcsi kérdésekben legyen az Egyház az útmutató Magyarországon. — Az egységes társadalom megteremtésének nélkülözhetetlen előfeltétele olyan alapigazságok és elvek elfogadása, melyek nélkül senkisémet lehet a maga embermivoltának és emberi méltóságának a kialakítója és hordozója... A személyi jogok sérthetetlenek!

Ez az oly régóta nélkülözött bátor hang nagy feltűnést és szimpátiát keltett Magyarországon a hívek között, különösen az ifjúságnál.

* * *

Újra kiéleződik a vallási helyzet Szovjetországban. — (KNA). A politikai helyzet súlyosbodásával igyekszik a kormány minden vallásos kezdeményezést gyökerestől kiirtani. A múlt év végén letartóztatták Dimitrij Dutko moszkvai papot, aki az ifjúság és az intellektuális körökben nagy tekintélynek örvendett. Híressé váltak szombatesti „párbeszédei” az istentisztelet után hitbéli problémákról, amiken a végén tömegek vettek részt. A moszkvai pátriárka ezért „rendreutasította”, majd felfüggesztette, végül is Grebonovo faluba, Moszkvától 85 km-re helyezte át. — Hiába, mert bérelt autóbuszokon látogatták ezután is őt. Dutko pedig kijelentette: „Nincs elég kezem a keresztelezésre”. Könyvet is írt: „Az Ige nincs megbilincselve” (Styria Verlag).

1979 novemberében ugyancsak letartóztatták Gleb Jekunint, az Emberi Jogokat Védő Bizottság vezetőjét és egyik oszlopát, a fizikus Lew Regelsont. — Az utóbbi fél évben a letartóztatottak száma több mint 40; köztük van Alexander Ogorodnyikov, a moszkvai orthodox ifjúsági szeminárium megalapítója.

A MUSICA HUNGARICA KIÁLLÍTÁSA MÜNCHENBEN

A Musica Hungarica 1978-ban ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. — 1979 november 24. és 25-én reprezentatív kiállítást rendezett a „Künstlerhaus”-ban. A kiállítás anyagát hanglemezek, a nyugati és hazai magyar irodalom eredeti és német nyelven kiadott anyaga mellett egyéb nyomdaipari termékek, magyar kézimunkák, valamint zeneszerzők szobrai képezték. Hatásosan egészítették ki a kiállítást Berend Iván festőművész képei.

A kiállítás a remélnél is nagyobb sikert aratott és Katkó Sándor már is lefoglalta a helységet az ezévi kiállítás céljára, november 22. és 23-ára.

Nemcsak magyarok jelentek meg nagy számban, hanem a helybeli németek is. Így a kiállításnak a magyar kultúrát ki-felé propagáló értéke is volt.

Három nyugati magyar író: Borbándi Gyula, Csonka Emil és Halász Péter ezen a kiállításon találkozott az olvasókkal.

Szívből gratulálunk!

Cs. V.

Az élet könyvéből

Ausztria

Wien: Keresztelés: Döbrentey Katalin Éva, D. Gábor és Tóvári Éva leánya, 1979 jún. 24. Bécsben a Pázmáneumban. — **Paksánszky Tünde Ilona, P. Szilveszter és Lőcsei Anikó leánya 1979 nov. 10.** a Kalksburg-i Kollégiumban. — Az Úr áldása kísérje az újszülötteket és szüleiket!

Szentségi házasságot kötöttek: Lukács György és Szabó Ledényi Teréz (zentaiak) 1979 dec. 3-án Bécsben a Kapucinus templomban. — **Herceg Eszterházy László és felesége gróf Erdődy Marietta** novemberben a Burgkapelle-ben ünnepelték házasságuk 50. évfordulóját. — **Cseh Sándor és Német Mária** dec. 2-án a vasárnapi istentisztelet keretében ünnepelték ezüstlakodalmukat. — Isten éltesse az új és a jubiláló házaspárokat!

Az Örök Hazába költöztek: Riha Alfred, 69 éves, 79 nov. 11-én Bécsben; **Zsiros Péterné** szül. **Polyák Klára**, Vöcklabruckban autóbaleset áldozata lett, november 15-én, 33 éves volt; **Haimi József**, a honvágy és a magány áldozata lett, november 20-án Bécsben; **Kiss Kálmán** szül. **Tauffer Margit**, 81 éves, dec. 3-án Budapesten; **Csermőy-Schneidt Mariana**, a Jeruzsálemi Szent Lázár Rend tagja, 79 dec. 7-én Bécsben; **Klamár Gyula**, a Magyar Híradó főszerkesztője, 74 éves, dec. 6-án Bécsben csendesen, váratlanul elhunyt; **Varga Lajos**, 53 éves, dec. 3-án, Wien-Floridsdorf; **Kovács Lászlóné**, 52 éves, dec. 5-én, Wien-Floridsdorf. — Az örök világosság fényeskedjék nekik!

Belgium

Brüsszel: Házasság szentségét adták egymásnak a St. Severin templomban nov. 24-én **Csuti István** és **Roczó Zsuzsa**, Isten áldásával.

Halálozás: Mr. Dehens J.-Wittig október 10-én Wakken-ben; — **Mr. van Reeth Ed** — Kreis Juliska férje okt. 27-én; — **Mme. Száva Irma** (1898) temetése Lilloisban nov. 17-én nagyszámú régi magyar hűségével; — **Kalmár János-t**, (1900) a gyönyörű hangú jó magyart nov. 30-án temettük szép énekes-misével.

Liège: Keresztelés: Németh Inne, N. André és Bussels Luthgarde leánya, Houthalenben; — Mackovics Miklós, M. Miklós és Szentkúti Karola fia, Vervieren; Dardenne Geraldine, D. George és Németh Emilia leánya, Comblain au Pont. Növekedjenek erőben és egészségben! Gratulálunk!

Házasságok: Farkas Áttila és Wuyts Patricia, Houthalenben; — **Kucsera István és Patricia d'Ambrosio**, Angleurben. — Gratulálunk! Sok örömet, boldogságot!

Elhunytak az Úrban: Groszmann Rezső, 70 éves, Vottem-ban; — **Varga Sándor**, 67 éves, Spa-ban. Nyugodjanak békében!

Franciaország

Bondues: Születés: Burgeat Sebestyén, B. Christian és Dinnyés Zsuzsanna elsőszülött fia, Combrai-ban. — Gratulálunk!

Halálozás: Staniszewski Marietta szül. **Freiin von Schelver**, 1979 okt. 22-én 53. életévében, Marcq-en-Baroeul-ben. Nyugodjék békében!

Lyon: Keresztelés: (1979 II. félv.). Felker Dávid, Bourgoin-Jallieu; Friedl Silvain, Villeurbanne; Erős Julien József, La Roche sur Pernes; Várszegi Karoline, Avignon. — Gratulálunk!

Esküvő: Yves Bonnefoi és Marusa Margit, Brassac-les-Mines; **Várszegi Erik és Florentin Dominique**, Vedene; **Reynaud Francois és Tázlári Ildikó**, Pégomas; **Kiss Emii és Gerényi Éva**, St. Victoret; **Morelli Jean és Vázsonyi Éva**, Rognac. — Sok szerencsét kívánunk!

Halálozás: Margay Sarolta, sioni nővér, 80 éves, Bayonne; **Nagy Zsuzsanna**, sioni nővér, 69 éves, Bayonne; **Kokas József**, 47 éves, Arpehuilles; **Kapuvári Lajos**, 49 éves, Cluses; **Reps Henrik**, 69 éves, Lyon; **Takács Balázs**, 17 éves, Bron; **Záborszky Ferenc**, 83 éves, Hyères; **Barabás Ferencné** szül. **Müller Julianna**, 83 éves, La Roche sur Pernes; **Adorján Béla** szül. **Lónyai Mária**, 87 éves, Nizza; **Havas Ferenc**, 17 éves, Martigues. — Nyugodjanak békében!

Cambrai! Múlt év december 1-én szép, sikeres magyar találkozót rendeztek a Cambrai-környéki magyarok. Rég nem láttunk már ennyi magyart együtt észak Franciaországnak a keleti térségében. A Walincourt-i városháza hatalmas díszterme bizony szépen megtelt s a hangulat igen jó lett. Lille környékéről, sőt Párizsból is jöttek szép számban. Gratulálunk a Cambraiek ügyes rendezéséhez!

Meg kell emlékezni a **Párizsi M. Katolikus Misszió karácsonyi vására** sikeréről. Ennek a vásárnak három részlege volt: a bazar, főleg magyar népművészeti tárgyakból, a tombola és a gazdag büfé. Utóbbinak óriási sikere volt, a párizsi magyar háziasszonyok remekeltek. A nagy magyar közönségsiker mellett, nevezetes vendégei voltak a megnyitás napján **Mme. Eva Barre**, a francia miniszterelnök felesége, **Marty**, Párizs bíboros érseke, **Pezzeril**, Párizs püspöke, azután a Misszió székfőnökének a **polgármestere** is. **Hieró** atya így foglalta össze a jótékonyági vásár eredményét: „A párizsi M. Kat. Misszió karácsonyi vásárának sikere példája a magyar összefogásnak és a fáradságot nem ismerő áldozatkészségnek”.

Hollandia

S'Hertogenbosch: Az Egyházközség elhatározta, hogy a közösségi és plébánia-élet elmélyítésére egyesületet alapít: „Egyesületi formába tömörülve, vallási, szellemi és kulturális értékeinket hatékonyabban tarthatjuk meg. Nem azért, hogy különállók legyünk... hanem, hogy színesebbé, érdekesebbé tegyük azt a világot, amelyben élünk... Tulajdonképpen az otthonosságot szeretnők munkálni és építeni magunk között”. — Őszintén sikert kívánunk hozzá! Sok részfeladatot lehet egy jól működő egyesülettel megoldani. Hogy csak egyet említsünk: A hétvégi magyar iskola kérdése. (Szerk.)

Házasság: Kocsis Cecília és A. Marty nov. 22-én házasságot kötöttek — Éljenek boldogan!

Halálozás: Dr. Horváth Gedeon, 82 éves korában, nov. 9-én Arnheimben elhunyt. Temetése nov. 13-án volt; **Mevr. Werner** szül. **Kozák Anna** Hágában, temetése nov. 14-én volt; **Ferenczi László** november 29-én Amsterdamban elhunyt, temetése dec. 4-én volt. — Nyugodjanak az Úr békéjében!

Németország

Minden esztendő egyik legnagyobb magyar eseménye **Karácsonyest Aachenben!** 1979 karácsony estjét ismét a jó Orsolita-nővérek gimnáziumának aulájában rendezték meg. Több mint 140-en jöttünk össze, kicsinyek és nagyok. — Ez alkalommal egy rendkívül gazdag művészi élményben volt részünk. Az aacheni opera négy kiváló művésze és két országos-hírű zeneművész koncertnek is beillő műsorát élvezhettük. Gyermekünk is megmutatták tehetségüket. A több mint húsz szám szinte elvarázsolta az est magyarságát. — Dúsan terített asztalokról és a szokásos ajándék-csomagokról is gondoskodtak. — Még ma is beszédtema magyar körökben: ilyen szép és gazdag magyar karácsonyest talán egész Európában nem volt! **Csonka István**

Frankfurt am Mainban dec. 9-én került megrendezésre az immár hagyományos magyar **Karácsonyi ünnepség**, d. u. 4 órákor, több mint 200 magyar hívő részvételével. Angelika nővér odaadó lelkes munkával heteken át készítette elő a betlehemes játékokat, s ebben a frankfurti cserkészek nagy segítségére voltak. Több mint 30 kisgyermek, Szent-Család, angyalok és pásztorok szerepében szívvel-lelkel gyönyörködtető képet nyújtottak nemcsak a büszke szülők, hanem az összes jelenlevők részére. Ambrus Szaniszló Ft. úr megható szavakkal zárta be a karácsonyi ünnepség hivatalos részét. Ezután a kisgyermek megajándékozása következett. A felnőttek pedig a fehér asztal mellett még a késő esti órákig elbeszélgettek, s általános volt a vélemény, hogy ha a mindennapos életharcban

szétszéledtünk is, egy-egy ilyen bensőséges ünnepség összehoz bennünket!

Dr. Lippay György

Varga József bányász, 60 éves korában Dortmundban meghalt, nagy részvét mellett temették Dortmund-Evingben. Nyugodjék békében!

A Kölni Magyar Mindszenty Ház gratulál! — **Prae:orius Gabriellának**, aki karácsonyra a vöröskereszt legmagasabb érdemkeresztjét kapta meg önzetlen és hosszúéves munkája jutalmául. Lelkészségünknek tanácsadásban és segítésben egyik legaktívabb tagja. Úgyszintén szeretett **Nánássy Lenke néni**nek, 80. születésnapjára! 15 éve vezeti fáradságtalanul a lelkesítő könyvtárát. — Isten éltesse és tartsa meg számunkra még hosszú esztendőkön át!

Főtisztelendő Dr. Drózdik Agostonnak, aki nemrég töltötte be 70. születésnapját, sok erőt egészséget! Plébániai munkáján kívül Köln és környékének keresett ünnepi magyar szónoka és szíves kisegítője. — Isten éltesse!

Halálozás: Pongrácz Sándor, 42 éves korában, jan. 12-én Kölnben elhunyt. — Nyugodjék békében!

München: Halálozás: König Mária Leonóra nővér (Ka'ocsai Iskolanővér) 79 december 27-én, 76 éves korában Münchenben elhunyt. 64 évet töltött a rendben. Temetése 1980 jan. 2-án a Nordfriedhofban volt. **Dr. Mártonffy István** szül. **Ambrus Aranka**, 79 éves korában, 79 december 18-án Münchenben meghalt. December 21-én temették a Perlacher Forsti temetőben. **Bajor Mátás** 79 nov. 28-án meghalt. Batszéken temették. **Csatáry Vilmos**, 87 éves korában, 79 dec. 26-án Münchenben elhunyt. Nyugodjanak békében!

Aachen: Keresztelés: Jóvári Katalin, J. Ferenc és Tholen Mária leánya, 79 nov. 3-án az Aachen-i Magyar Kápolnában. — Sok örömet kívánunk a kedves szülőknek.

Weingarten: A Katolikus Misszió Karácsony napján Ulmban emlékezett meg elhunyt **Füzi Mihály bácsiról**. — Azt írják: „Váratlan baleset ragadta ki közülünk őt, aki közösségünk egyik legrégibb tagja volt; minden magyar szentmisen láttuk a szentáldozáshoz járulni. — Járjon közbe értünk az Örök Hazában!

Olaszország

Róma: Keresztelések: Tapoaliano (Udine) — szept. 9-én megkeresztelték **Marziát, Gregorat Daniloné** sz. Komáromi Katalin második gyermekét; — **Segrate** (Milano): nov. 4-én **Ericát**, Ing. Görgény Endre és Miziolek Elisabet első gyermekét; — **Zoagli** (Genova): dec. 9-én **Dóra Olgát, Olcese Ilarioné** sz. Kelemen Beatrice első gyermekét; — **Róma:** dec. 15-én P. Szabó Titusz, ferences, keresztelte az Aracoeliben **Marilena Annát, Tursi Paloné** szül. Heineremann Mogdolna második gyermekét; — **Róma:** dec. 16-án a Szent Péterben megkeresztelte **Silviát, Cortessa Adolfné** szül. Barna Katalin első gyermekét. — Isten éltesse a családokat!

Érdekes, hogy Olaszországban aránylag mennyivel több magyar és magyarolasz gyermek születik, mint más országokban! (Szerk.)

Halálozás: Milano: okt. 21-én, 76 éves korában elhunyt **Archit. Canella Vincenzo**,

Fillencz Edith férje; — **Genova:** nov. 1-én, 57 éves korában elhunyt **Ormos Lászlóné**, Raiteri Ormos Andrea édesanyja; — **Genova:** nov. 17-én, 77 éves korában elhunyt **Horváth Sándor**, dr. Horváth Attila édesapja. — Nyugodjanak békében!

A jó Angelus atya humora: „Lopják a plébános úr almáját. Az almafára függeszt egy táblát: „A jó Isten látja mit csinálsz!” Másnap az írása alatt ez áll: „De nem árul el!” — Dugó Janika.”

Vasváry Frigyes, 84 éves korában, boldog házasságának 53. évében, 79 december 29-én rövid szenvedés után csendesen átadta lelkét Teremtőjének. — Drága halottunk hamvait 1980 január 19-én, 11 órakor a róm. kat. Anyaszentegyház szertartása szerint, a Monor-i temetőben kísértük utolsó útjára. Az engesztelő szentmiseáldozatot jan. 19-én 12 órakor a monori róm. kat. templomban tartottuk.

Emléke örökké legyen áldott!

A gyászjelentés Magyarországról jött. Mélységes hitről és megnyugvásról szól és hiányzik minden cím és rang a megboldogultnál. Pedig a II. világháború egyik legjobb, leghűségesebb és legbátrabb honvédparancsnokáról van szó: Vasváry Frigyes vezérőrnagyról. És öcsse, Vasváry József tábornok küldte a gyászjelentést. — A háború végén hadifogságba került. Egyik katonabajtársa írja róla: „Mélységes szomorúság vett rajtam erőt, látva, hogyan veszítjük el azt a generációt amelyik a két világháború között hazánk és népünk sorsát formálta... Keltalcaliában mint hadosztály parancsnok, majd 1944 őszén az Arad és Gyula térségében vívott harcainkban, illetve a Tiszai fronton tűnt ki. Rendkívüli érdeme annak a román hadosztálynak a szétvérese, amelyik Vezenseny-nél átkelt a Tiszán...”

Ehhez még annyit: az I. világháborút a Losonc-i 25. gy. ezrednél küzdötte végig. Mi, szibériai bajtársai, ugyanezt a nagyságot és népéhez való hűséget csodáltuk a rabtábornokban, mint frontbajtársai a honvédparancsnokban. — Tíz évi hadifogság után egy évre rá engedték családjához, és Monoron, a Csecsemőotthon gondozója volt. **H. F.**

A kanadai Toronto Szent Erzsébet egyházközségből küldi **Békési István** jezsuita atya kedves üdvözlését. Sokan emlékszenek még rá, mikor még München közepében élt. — Érdekes, hogy a templombúcsút (Szent Erzsébet-nap) lelkigyakorlat előzi meg, amit az idén **Hites Kristóf** bencés atya, a kaliforniai Woodside Priory gyönyörű apátságából, ahol nekik jó hírű gimnáziumuk is van, tartott. A torontói magyarok örömmel hallgatták és ünnepelték Kristóf atyát. Mint tanárembert különösen a kultúrcentrum, a magyar iskola és ovóda gyermekserege hatotta meg igazán.

Ilyen lelkielőkészítés után, a búcsú és a bazar csak jól sikerülhetett. A bevétel több mint 20.000 dollár volt! — Együtt örülünk Békési atyával! — Kár, hogy a Woodside Priory magyar bencések híján kiesett a magyar bencések kezéből.

A NUMISMATICA HUNGARICA KÖZÉRDEKŰ HIRDETÉSE

A NUMISMATICA HUNGARICA egyike azon magyar emigrációs tevékenységeknek, amelyekkel a magyar ügy nemzetközi fórumot nyerhet magának. Politikai-történelmi érméink gondolatokat hordoznak, amelyek a jövő zálogai. Jogos érdekeink képviselője, vonzó művészeti formában csak akkor érhető el, ha Te, En, Őn, azaz mindannyiunk ügyévé lesz. A NUMISMATICA HUNGARICA nem nyereszkedő vállalkozás, anyagi terhe néhány kevesek vállain nyugszik, s e kevesek ereje elégtelen a további, pl. erdélyi érmék kibocsátásához. A jövő csak azoké, akik a jelenben tesznek. Patriotizmus nincs áldozat nélkül s erre az áldozatra kéri Önt is a NUMISMATICA HUNGARICA.

Az érmék technikai adatai: átmérőjük 38 mm, súlyuk kb. 24 gr., bronzból patinával borított, a DM 25.-; 22 karátos színezüstből védjegyzve, PP-minőségű (polirozva) a DM 75.- MWST. nélkül. Aranyból jelenleg nincsen kivitelezési lehetőségünk. Megrendelhető: NUMISMATICA HUNGARICA, Postfach 73-0302, D-6000 Frankfurt/M-73, West Germany.

III. Sorozat előoldal

IV. Sorozat előoldal

VI. Sorozat előoldal

SPORT

Komoly veszélyben a nyári olimpia Moszkvában. Afganisztán brutális szovjet lerohanása, nem várt sportbeli következményt is hozott magával. Egymásután tiltakoznak a vezető kormányok a moszkvai rendezés ellen. Megindult a vita, szabad-e a sportot összekeverni a politikával? Viszont nem is olyan régen a kommunisták összefogása révén, bojkottálta a sportvilág az ú. n. faji-üldözés politikája miatt: Dél-Afrikát és Rhodéziát. Most rajtuk „csattan az ostor”. Mindenesetre, izgalmas idők jönnek a megnyitáig; ha egyáltalán lesz? Emlékezésül: 1956-ban a magyar szabadságharc letiprásakor: Hollandia és Svájc bojkottálta a Melbourne-i olimpiát.

A román futballt nagy szégyen érte. A 30-szoros válogatott Alexander Satureanu Münchenben lelépett a csapatától és kijelentette, hogy ő magyar, a neve: Szatmári Sándor. A Bayern Münchenben akar játszani, ahol a magyar Csernai Pál az edző.

Megváasztották az elmúlt év legjobb labdarugóját. Az idén is a Hamburgban játszó angol Keegan lett az első; második helyre a Bayern München játékosa: Rummenigge került; harmadik a holland Kroll lett.

A magyar labdarugás mérlegét Szepesi György a magyar futball főnöke, így foglalja össze a „Labdarugás” című lapban: „Több volt a nehézség, buktató, mint amennyire számítottam. De a kudarcok ellenére is az én 1979-es karácsonyfám alatt, több labdarugó-öröm húzódik meg, mint bánat. Legfontosabb, mint mondja, a vezetésben egységes koncepció alakult ki. A közönség csak látszólag pártolt el a futballtól, s bármelyik pillanatban visszahódítható, ha azt kapja, amit joggal elvár: becsületes küzdelmet, vérbeli harcot, a magyar futball hagyományaihoz méltó játékokat”. Az „örömlista” végére hagyta a sikeres diákválogatottat. „Hat fiatal korosztályban kezdődött meg a rendszeres munka. Így lesz szilárd alapja a magyar labdarugásnak. Így érhető el, hogy 1980 végén a mainál könnyebb szívvel mondhatjuk: Isten veled, futballbanat!”

Az „égi csatár” jelzőt kapta a hívő, keresztény futballista, a dél-koreai Csa Bum, aki Frankfurt egyik legjobb és legkedveltebb játékosa. Mikor 1977-ben súlyos térd sérülése volt, imában kereste a vigaszt. „Jézus megsegített és meggyógyított” — mondta mindenkinek. Majd hozzá tette: „Naponta egy órát imádkozom és elmélkedem”. Még a magyar Népsport is megemlítette Csa hívő magatartását. Miért ne lehetne ily példakép is?

A Mindszenty Alapítvány kiadása:

NAPI JEGYZETEK

Mindszenty bíborosnak a budapesti Amerikai Követségen (1956–1971) készült naplószerű feljegyzései.

A könyvhöz Batthyány Iván, a Mindszenty Alapítvány elnöke írt bevezetőt, a bíboros követségi életéről M. J. Hillebrand, amerikai nagykövet ad számot. A magyarító fejezeteket Csonka Emil készítette.

A 480 oldalas könyv ára 32.— DM vagy 14 USA \$ és portó. Megrendelhető az „Életünk” útján.

EURÓPAI MAGYAROK SZENTFÖLDI ZARÁNDOKLATA

1980 május 6 (kedd) — május 17 szombat). Zürich-Jeruzsálem-Zürich. Tizenkét nap! **Részvételi díj:** 1825 svfr. + kb. 45 svfr. (borravalók)

Jelentkezési idő: 1980 március 29-ig. Részletes Tájékoztató: Jelentkezéskor. **Jelentkezés:** Zürichi Magyar Rk. Plébania. Postfach 3242. CH-8023 Zürich. Tel.: 01 - 33-41-78.

Vagy: Baseli magyar rk. Missió. Schneidergasse 27. — Ch - 4051 Basel. Tel.: 061 - 25-68-70.

Töltse nálunk szabadságát! Magyar penzió Lugano közelében (Dél-Svájc). Olcsó, kényelmes, jó levegő, csend és nyugalom. **Pálházy G., Casa Aurora, CH-6967 Dino.** Tel. 091 91 39 79.

Rokonom részére, ki nagyon jó megjelenésű, jófoglalkozású korrekt asszony, keresem 48–56 éves, jóállású, megbízható, jómegjelenésű férfi ismeretségét. Fényképes válaszokat „Wagner” jeligére a kiadóba kérek.

Hollandiában élő, 53 éves magyar férfi ezúton keresi magyar vagy jugoszláv-magyar asszony ismeretségét, házasság céljából. Fényképes levelet „Arra alá írnak az ácsok” jeligére a kiadóba kérek.

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás kolbász grillsütésre	DM
vákuumsomagolásban	16.—
1 kg paprikás szárazkolbász	15.—
1 kg paprikás friss füstölt kolbász	13.—
1 kg rizses véreshurka	9.80
1 kg májashurka	9.90
1 kg vastag húsos szalonna	12.—
1 kg paprikás tokaszalonna	8.80
1 kg dísznósa	12.—
1 kg füstölt sonka	13.—
1 kg füstölt sertésborda	8.80
1 kg füstölt csülök	8.80
1 kg friss tepertő	14.—

Utánvételt és csak **helfőldre** szállítunk, 5 kg-on felül rendeléseknél portómentesen és csupán az **expressz-díjat** számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3.
D-6710 Frankenthal. Tel.: 06233/62 69 3

BÉCSI MAGYAR KÖNYVESBOLT

Libro Disco

A-1010 Wien, Domgasse 8. T.: 52-73-15
Magyar könyvek, lemezek és folyóiratok küldését a világ minden tájára vállaljuk. Kérje díjtalan katalógusunkat.

Yves de Daruvár:

A FELDARABOLT MAGYARORSZÁG
c. híres könyve magyarul, több színes és fekete fehér képpel és térképpel, kemény vászonkötésben, számtalan olyan fontos történelmi dokumentumot tartalmaz, mely a szerző másnyelvű kiadványaiban nem szerepel. Az izgalmas történelmi dokumentációt olvassuk anyanyelvünkön.

A könyvnek ára portóval együtt 40.— Sfr., vagy ezen értéknek megfelelő más valuta.

Megrendelhető közvetlen a kiadónál:
EDITION BALOGH, Pf. 19.
CH-6000. Luzern 5

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. D-8000 München 1. Postfach 162. Tel.: (089) 300 21 62.

Hites tolmács és fordító, — magyar-német és német-magyar. Hans-Henning Paetzke. 6000 Frankfurt/M. Adlerflychtstr. 4. — Telefon (0611) 59 19 39.

Lohnsteuerjahresausgleich 79! — Kiszámítom az évi jövedelmiadó többletét. Ne hagyja az államnak, ami visszajár Önnek! — **Lohnsteuerhilfering e.V.** Goethestr. 3 / V. Telefon 59 18 13; ha csak magyarul beszél, este 8 után, tel. 8 12 62 90.

Burgenlandban telek eladó, melyre csa'ádi ház építhető, 809 qm. Érdeklődni „Becsületesség, jó alap” jeligére a kiadóba.

MUSICA HUNGARICA

MAGYAR KÖNYV-

ÉS HANGLEMEZ NAPOK KÖLNBN

1980 március 29. és 30-án árusítással egybekötött egésznapos

KÖNYV- és HANGLEMEZ KIÁLLÍTÁST rendezünk a

„MINDSZENTY MAGYAR HÁZBAN”

Thiebo'dsgasse 96 — Köln
melyre mindenkit szeretettel meghívunk.

Katkó Sándor — MUSICA HUNGARICA
Rümannstr. 4, 8000 München 40,
Telefon (089) 30 50 43

Most jelent meg

Juhász László
**MAGYAROK AZ
ÚJVILÁGBAN**

című új könyve, amely az első világhíró ösüktől a századforduló kivándorlási hullámaig követi az amerikai magyar nyomokat.

Ara: 15.— DM, 100 ÖS, 7 \$.

Megrendelhető: Dr. Juhász,
8 München 80. Bülowstr. 10/1.

„TETENY” ungarische Spezialitäten

INH.: O. BAYER

Kreitmayerstr. 26. - D-8000 München 2.

Telefon: (089) 19 63 93 DM

Debrői Hárslevele	5.75
Badacsonyi Kéknyelű	6.20
Badacsonyi Szürkebarát	6.20
Soproni Kékfrankos	6.—
Domoszlói Muskotály	6.20
Domoszlói Trámini	6.50
Badacsonyi Trámini	6.50
Villányi Burgundi	6.20
Hajósi Cabernet	6.20
Tokaji Aszu 4 Putt.	13.—
Tokaji Aszu 3 Putt.	11.—
Kecskeméti Barack pálinka	23.50
Hasas Barack pálinka	20.50
Cseresznye pálinka	20.50
Szilva pálinka	19.50
Hubertus	17.50
Kosher szilva pálinka	26.—
Beverage Bitters (Unic) lit.	26.—
Beverage Bitters (Unic)	13.50
Szalámi (Pick)	22.—
Csabai	20.—
Gyulai	18.—
Süli debreceni	13.—
Süli kolbász	14.—
Házi kolbász	17.—
Tarhonya 1/2 kg.	2.75
Nagykocka	3.10
Lebens	3.10
Kiskocka, cérnemetelt 100 gr.	—70
I. osztályú szaloncukor kg.	15.—

Üvegárút is szállítunk!

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német (és német-magyar), Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben és peres ügyekben segít. D-4040 Neuss, Daimlerstr. 249. Tel.: 02101/54 13 17.

34 éves, 170 cm. magas, barna leány, házasság céljából megismerkedne hozzáillő férfivel. Fényképes levelet a kiadóba kérek „Hóvirág” jeligére.

Ritka szép magyar bélyeggyűjtemény az 1800-as évek közepétől 1948-ig, missziós célra eladó. Cím: „Herz im Angriff” missziós lap. CH-1701 Freiburg, Postfach 406. Tel. 037 / 24 05 72.

48 éves, elvált amerikai állampolgársággal rendelkező magyar férfi, élettársat keres. Levelet „Amerikai” jeligére a kiadóba kérek.

Firenze-i cég (gyáros) keres önálló képviselőt a szomszéd államok területére, csillárok, lámpák, kanda'lo, garnitúrák és ezüstözött szobaberendezési tárgyak eladására. A frankfurti nemzetközi tavaszi mintavásáron (márc. 2–6-ig) is résztvesz. Jelentkezés február végéig: Dr. Démuth Gyula, Krautgartenweg 22, 6000 Frankfurt / M., Telefon (06 11) 57 19 70, az esti órákban.

Erdélyi ügyvéd özvegye, 50 / 163, élettársat keres. Kedvelem az utazást, régi-ségeket. „Erdély” jeligére a kiadóba.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:

a Magyar Kat. Főelkészőség.

Felelős szerkesztő:

Dr. Harangozó Ferenc.

*

Redaktion und Herausgeber: die
Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.
Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkesek terjesztik, ők küldik szét és ő náluk is kell előfizetni! Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkes, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15 DM, vagy ennek megfelelő valuta. Tengeren túlra légipostával 25 DM. Lapzártá: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el. Postscheckkonto: Nr. 606 50-893, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge „Életünk”

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 38. 8 München 50.

Figyelem! Újdonság!

Szamosi József

MÁRIACELLI EMLÉKKÖNYV

Képes magyar kalauz

Az izléses kiállítású könyvecske a híres Mária-kegyhely történetét, bazilikáját és a kincstár nevezetességeit mutatja be, mindenütt kiemelve Máriacelli magyar kapcsolatait.

A könyvet 14 fekete-fehér-, és 32 színes kép díszíti.

Megrendelhető az „Életünk” szerkesztőségében. Ára 12.— DM, vagy 6.— \$ és postaköltség.

Ha szereti a magyar konyhát, a hazai ízeket érdemes megrendelni

Mikes Júlia SZAKÁCSKÖNYVÉT.

Egy tapasztalt háziasszony receptgyűjteménye és ezernyi ötlet, Vajda Albert humorával fűszerezve (272 oldal). Ára 20 DM, vagy 10 \$. Megrendelhető: Juhász, 8000 München 80. Bülowstr. 10.

Magyar-német és német-magyar fordításokat olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratokról hitelesített másolatokat készít és más nyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi. **W. Divy hites fordító és tolmács,** D-7990 Friedrichshafen, Linderstr. 50. — Telefon: 07541/7 1 3 9 1.

MAGYAR HENTESÁRÚT

gyártunk immár 10 éve Stuttgarttól 40 km-re, Welzheim-ben. Győződjék meg kiváló minőségű, magunk által készített Wurst-Spezialitátekről. Rendeljen az alábbiakból:

1 kg Balkán füstölt májas	12.—
1 kg Balkán véres májas füstölt	10.—
1 kg Rizsás hurka, sütnivaló	10.—
1 kg Véres hurka, sütnivaló	10.—
1 kg Dísznósa, gyomorban, füstölt	12.—
1 kg Friss kolbász, sütnivaló	14.—
1 kg Kolbász (gyulai recept után)	16.—
1 kg Papr. szalámi (csabai recept után)	18.—
1 kg Füstölt sonka (hátsó)	18.—
1 kg Fokhagymás, papr. tokaszalonna	12.—
1 kg Oldal-szalonna, füstölt	12.—
1 kg Fokhagymás pariser	16.—

Minden árút légmentes csomagolásban utánvételt szállítunk.

Éttermek és vendéglők részére kívánságra külön árjegyzéket küldünk! Viszonteladókat keresünk 10 % provízió fizetés ellenében.

FLEISCHWARENFABRIK - VIKTOR PÁL
Lerchenstr. 29 — 7063 Welzheim
Telefon 07182 / 67 36 este 19 óra után 81 81